

Omgevingsvisie

Woensdrecht

Colofon

Project	Omgevingsvisie Woensdrecht
Opdrachtgever	Gemeente Woensdrecht
Document	Omgevingsvisie
Status	Concept
Datum	18 februari 2022
Projectnummer	0873.20181749.00

4 Omgevingsvisie Woensdrecht

1 INLEIDING

1.1 Waarom een omgevingsvisie?

Hoe willen we dat onze gemeente er over 15 à 20 jaar uitziet? Welke ontwikkelingen komen er op ons af? Op welke ontwikkelingen hebben we invloed en hoe spelen we daar op in? Waar willen we dan staan? Hoe zorgen we dat we dan nog steeds een aantrekkelijke leefomgeving hebben? Waar zijn we als Woensdrechtenaren trots op en waar moeten we echt wat aan gaan doen? Hoe gaan we dat samen doen?

Concreet zijn er twee aanleidingen voor een omgevingsvisie voor Woensdrecht:

- De Toekomstvisie vormt een goede basis voor deze omgevingsvisie. Onze leefomgeving moet bruikbaar blijven en geschikt moet zijn voor een veranderende samenleving waarin steeds nieuwe vragen, problemen en mogelijkheden zijn. We hebben actueel beleid nodig om in te spelen op initiatieven uit de samenleving, om initiatieven aan te zwengelen en voor onze eigen werkzaamheden. Wie bepaalt of een idee een goed idee is? Het is logisch dat niet alles overal kan. Hoe gaan we om met nieuwe initiatieven? Hoe zorgen we voor een duidelijke visie, zonder dat alles dichtgetimmerd is? Kortom, tijd voor een omgevingsvisie, die zowel uitnodigend is en tegelijkertijd duidelijk is over wat waar kan (en wat niet). Hiermee willen we richting geven aan ruimtelijke ontwikkelingen. Maar dan alleen waar dat nodig is én van toegevoegde waarde is.
- De tweede aanleiding is de komst van de Omgevingswet. Deze nieuwe wet heeft als doel al het beleid dat met de fysieke leefomgeving te maken heeft bij elkaar te brengen. Burgers en bedrijven weten dan beter wat de overheid als doelen heeft gesteld. Daardoor wordt het voor initiatiefnemers makkelijker om passende initiatieven te ontplooiën.

Vervolg op Toekomstvisie

Inwoners willen graag een tolerante, hechte, groene, gezonde en gastvrije gemeenschap vormen. Deze visie op hoofdlijnen staat in de Toekomstvisie 2035 van de gemeente Woensdrecht. Een goede balans tussen natuur, toerisme en bedrijvigheid wordt belangrijk gevonden, evenals de samenhang in de kernen van Woensdrecht, het voorzieningenniveau en geschikte woningen voor eenieder. De Omgevingsvisie is de vervolgstap op de toekomstvisie voor de fysieke leefomgeving.

Omgevingswet

De Omgevingswet stelt het verplicht dat gemeenten voor hun hele grondgebied één omgevingsvisie maken. Gemeenten worden door het Rijk aangemoedigd om nu al te beginnen met onderdelen van de wet. Veel gemeenten, waaronder Woensdrecht, hebben er voor gekozen om direct te starten met een omgevingsvisie voor het gehele gemeentelijke grondgebied.

Op weg naar uitnodigingsplanologie

Een van de uitgangspunten van de Omgevingswet is dat we in Nederland van de traditionele toelatingsplanologie overgaan naar uitnodigingsplanologie. Waarom doen we dat en wat is uitnodigingsplanologie? De samenleving verandert voortdurend. De veranderingen zijn divers van aard en omvang en versnellen onder invloed van demografische ontwikkeling, klimaatverandering en de ontwikkeling van technologie. Er is een lange lijst van nieuwe behoeften te maken die nieuwe voorzieningen nodig hebben (zie uitlichting). Hoewel de veranderingen omvangrijk zijn, gaat de ruimtelijke aanpassing in kleine projecten. De transformatie die nodig is, moet met veel kleine stapjes gemaakt worden. De inrichting van onze fysieke leefomgeving moet die veranderingen mogelijk maken, faciliteren en soms ook initiëren. De overheid kan, namens de samenleving, deze transformatie op hoofdlijnen aansturen. Om de juiste hoofdlijn te bepalen is het nodig om te weten wat de te verwachten trends zijn en wat de vraag is vanuit de samenleving. De initiatieven die bijdragen aan de transformatie komen veelal vanuit de samenleving. Een nieuwe vorm van planologie, uitnodigingsplanologie, gaat hier hopelijk een extra impuls aan geven.

Uitnodigingsplanologie is een algemene uitnodiging aan de samenleving om transformatieprojecten te initiëren en uit te voeren. De overheid zet daar wat tegenover, zij belooft dat zij die initiatieven die bijdragen aan de gebiedsdoelstellingen zo actief mogelijk faciliteert.

In de Omgevingsvisie staat het strategisch beleid voor de fysieke leefomgeving voor het gehele gemeentelijk grondgebied in één omgevingsvisie op hoofdlijnen bij elkaar zodat burgers, ondernemers en ontwikkelaars weten waar ze aan toe zijn. Op naar Excellent leven in Woensdrecht.

1.2 Hoe komen we tot de Omgevingsvisie?

De toekomstvisie 2035 vormt de basis van deze visie. De omgevingsvisie gaat echter een stapje verder. Met de komst van de Omgevingswet worden aanvullend ook aspecten zoals klimaatadaptatie, gezondheid en energietransitie belangrijke aspecten die tevens te vertalen zijn in ruimtelijk/fysieke maatregelen.

We hebben de Toekomstvisie met de aanvullende thema's in drie stappen ruimtelijk vertaald: ophalen, vertalen en vaststellen.

Ophalen

Voor het ophalen van informatie, ambities en speerpunten hebben we onderscheid gemaakt in verschillende shareholders. Daarbij zijn we het proces open ingestapt:

- De raads werkgroep: Dit is een vertegenwoordiging van de gemeenteraad met ambtelijke ondersteuning;
- De Experts: Dit zijn vertegenwoordigers van inwoners, ondernemers en belangorganisaties (zoals de dorpsplatforms, waterschappen, etc.);
- De inwoners van Woensdrecht.

Voor de opstelling van de visie hebben we eerst breed opgehaald wat iedereen belangrijk vindt. Wat maakt Woensdrecht Woensdrecht? Tijdens een aantal bijeenkomsten is boven komen drijven waar Woensdrecht en trots op zijn en wat de plekken zijn waar echt iets moet gebeuren. In april 2019 was de startbijeenkomst met de raads werkgroep. Daarbij is in eerste instantie besproken wat de omgevingsvisie zou moeten bieden. Er is gesproken over de identiteit van Woensdrecht en belangrijkste thema's voor de omgevingsvisie. Daarnaast is voortgeborduurd op de drie deelgebieden zoals reeds in de toekomstvisie 2035 benoemd:

- Sterke dorpen;
- Bedrijven en maintenance;
- Brabantse Wal.

Vervolgens heeft een bijeenkomst met de Experts plaatsgevonden. Daarbij is besproken waar men graag veranderingen gerealiseerd zou zien, waarom die verandering plaats moet vinden, waar en onder welk thema dit zou moeten vallen. Daarna is de raads werkgroep wederom bij elkaar gekomen. Tijdens die bijeenkomst is nader ingegaan op de verschillende thema's in combinatie met de deelgebieden.

Vertalen

De opbrengst uit de eerste stap is vertaald in een raamwerk voor de omgevingsvisie. Dat heeft tevens geresulteerd in een 4^e deelgebied: De Polders (het landelijk

buitengebied). Dit aangezien het gaat om een belangrijk gebied met een eigen karakter en dat een bijdrage kan leveren aan de thema's klimaatadaptatie en energietransitie.

Het raamwerk is naar de shareholders toegezonden met het verzoek te reageren. Daarnaast is het raamwerk met een delegatie van de gemeenteraad besproken en getest: kan er voldoende sturing gegeven worden aan nieuwe ontwikkelingen met de doelen die voor de deelgebieden zijn beschreven? De reacties op het raamwerk en de uitkomst van de test zijn verwerkt in de ontwerp-omgevingsvisie die ter inzage is gelegd.

Vaststellen

Deze omgevingsvisie is in 2022 vastgesteld door de gemeenteraad. De visie is bindend voor het gemeentebestuur. Met andere woorden, u mag er van uitgaan dat de gemeente handelt naar deze visie.

1.3 Uit welke onderdelen bestaat de visie en hoe wordt die ontsloten?

De omgevingsvisie geeft aan wat we willen bereiken. Het is een visie waarin onderscheid wordt gemaakt in thema's die voor delen van het grondgebied of het hele grondgebied gelden en een visie voor deelgebieden, met ieder haar eigen kwaliteiten, kansen, ambities en opgaven, die weer leiden tot verschillende ontwikkelingsmogelijkheden.

Met de visie ontsluiten we ons beleid voor de leefomgeving en maken we dit snel (digitaal) vindbaar. We maken het begrijpelijk voor inwoners en ondernemers en toepasbaar voor iedereen die ermee gaat werken. Daarmee inspireren we onze omgeving om met ideeën en initiatieven te komen die passen bij onze koers.

We hebben gekozen voor de visiekaart en matrix als belangrijkste hoofdtoegang. De gebieden en de bijbehorende koers per gebied zijn hierin afgezet tegen de verschillende relevante thema's. Op die manier vindt u de integrale afweging tussen de koers voor de gebieden die we onderscheiden en de belangrijke beleidsthema's.

Vervolgens kan van grof naar fijn de informatie bekeken worden. De hoofdlijnen van de visie vindt u terug op de kaart en de matrix. Als u meer wil weten, dan leest u dat in de relevante toelichting, die zowel ingaat op gebiedsgerichte- als themagerichte doelen en de onderlinge afweging.

Door deze opzet wordt de samenhang en terugvindbaarheid van het beleid helder.

Na de vaststelling van de visie is deze gepubliceerd op ruimtelijkeplannen.nl.

1.4 Leeswijzer

De uitgangspunten van de omgevingsvisie, waarin antwoord wordt gegeven op de vraag: 'wie zijn wij, wat komt er op ons af en wat is onze stip op de horizon, vindt u terug in hoofdstuk 2.

In hoofdstuk 3 vallen wij met de deur in huis. Hierin staat onze visie in het kort. De visiekaart is daarvoor de belangrijkste ingang. Ook vindt u hier een matrix waarin de integrale afweging in de verschillende gebieden is samengevat.

Vervolgens hebben wij onze visie toegelicht voor de verschillende kenmerkende deelgebieden waar onze gemeente uit bestaat en de thema's die binnen de gemeente gelden (hoofdstuk 4). In dit hoofdstuk sluiten wij af met een toelichting op de afweging.

De visie moet uiteindelijk worden uitgevoerd. De manier waarop we dat gaan doen, leest u in hoofdstuk 5. Daar is beschreven hoe we met bestaande projecten willen omgaan en welke 'spelregels' we hanteren als er zich een nieuw initiatief aandient.

2 UITGANGSPUNTEN

Het opstellen van een omgevingsvisie voor Woensdrecht is niet gebeurd vanuit een blanco situatie. We hebben te maken met eerder opgesteld beleid dat nog steeds geldend is. Denk bijvoorbeeld aan de provinciale omgevingsvisie en –verordening en afspraken die voort komen uit regionaal overleg. Dichter bij huis heeft de gemeente beleid opgesteld, zoals sectorale visies (duurzaamheidsvisie, detailhandelsvisie, economische visie, woonvisie, e.d.) en zijn vertaald in diverse bestemmingsplannen. En we hebben enkele jaren geleden onze Toekomstvisie opgesteld.

Op dit beleid, met name op de toekomstvisie, borduren we voort.

Maar de tijd staat niet stil. Sinds de totstandkoming van dit beleid hebben nieuwe ontwikkelingen en trends ons pad gekruist. De Omgevingswet is in aantocht, we moeten werk maken van energietransitie en klimaatadaptatie. En ook gezondheid en veiligheid vragen nadrukkelijk om aandacht binnen onze beleidsvorming.

In dit hoofdstuk zetten we het relevante beleid en belangrijkste ontwikkelingen op een rij, als uitgangspunt voor de omgevingsvisie.

Naast divers sectoraal beleid, vormt onze toekomstvisie een belangrijk uitgangspunt. De visie gaat in op wie we zijn, vertaald in wat je het DNA van Woensdrecht zou kunnen noemen en die de belangrijkste kwaliteiten van Woensdrecht weergeeft. Dit DNA komt tot uiting in vier gebieden met elk hun eigen doelen en ambities waarover we in de omgevingsvisie uitspraken willen doen. Voordat we dat doen gaan we dieper in op het DNA van Woensdrecht.

2.1 DNA Woensdrecht

In onze Toekomstvisie 2035 hebben we de gebieden benoemd die samen het DNA van Woensdrecht vormen:

- Excellent leven: Sterke dorpen
- Natuur in Woensdrecht: De Brabantse Wal
- Hoogwaardig en innovatief bedrijvencluster: Bedrijven en Maintenance
- Landbouw als economische pijler: De Polders

Deze gebieden zijn ook gekozen als invalshoek voor de omgevingsvisie.

Wij voegen daar nog een begrip aan toe. Geen gebied, maar wel behorend tot het DNA: grenzen en verbindingen. We laten u kort kennis maken met het DNA.

Sterke Dorpen

Belangrijke kwaliteit van de vijf dorpen is de prettige maat en schaal en de goede dorpse sfeer. De kwaliteit van de woonomgeving, zowel in de dorpen zelf als met de Brabantse wal binnen handbereik, is goed. Het brede aanbod aan voorzieningen en de goede bereikbaarheid ervan, maken het prettig wonen in Woensdrecht.

Voldoende mogelijkheden om elkaar te ontmoeten (zowel fysieke plekken als via het actieve verenigingsleven) dragen bij aan de kwaliteit van leven.

Keerzijde van het dorpse leven is het ontbreken van stedelijke voorzieningen. In Woensdrecht zijn deze onder handbereik in Bergen op Zoom en Antwerpen.

Brabantse Wal

De Brabantse Wal is in Woensdrecht in optima forma aanwezig en herkenbaar. Het is een prachtig Natuurgebied met een bijzonder landschap. De schitterende omgeving biedt tal van belevingsmogelijkheden voor onze inwoners maar ook voor bezoekers van buitenaf. Er wordt veel gewandeld, gefietst en op andere manieren

gerecreëerd. De overgang van de Wal naar de polders vormt een fraai contrast in het landschap.

Bedrijven en maintenance

Met het Businesspark Aviolanda (hierna: BPA) en Vliegbasis Woensdrecht heeft de gemeente Woensdrecht een bedrijvencluster op Europees niveau rondom aircraft and maintenance, drones en composiettechniek. Bedrijven, grootschalig en gerenommeerd in combinatie met innovatieve startups en onderwijs versterken elkaar hier. BPA en Vliegbasis Woensdrecht hebben een belangrijke betekenis voor de gemeentelijke economie, werkgelegenheid en voor het onderwijs. Daarmee heeft dit bedrijvencluster ook een belangrijke sociaal maatschappelijke functie.

De Polders

De landbouw was, is en blijft een belangrijke functie in de gemeente. Niet alleen voor wat betreft het ruimtegebruik, ook economisch en sociaal maatschappelijk zit de landbouw in het Woensdrechtse DNA.

Grenzen en verbindingen

Woensdrecht is door haar ligging een echte grensgemeente, zowel gemeentelijk, regionaal, provinciaal als internationaal. Verbindingen met de burens zijn belangrijk. Samen opgaven aanpakken en in goed overleg zoeken naar afstemming, zit ook in het DNA van Woensdrecht. Een voorbeeld waar dat expliciet aan de orde is, is in het grensdorp Putte. In paragraaf 4.1.5 wordt daar nader op ingegaan.

2.2 Trends, ontwikkelingen en opgaven

Verschillende trends en ontwikkelingen komen op ons af en vormen daarmee belangrijke opgaven waar de gemeente Woensdrecht mee te maken heeft. We gaan in op de belangrijkste:

Demografische ontwikkeling

Ook Woensdrecht vergrijst langzaam maar zeker. Deels wordt deze trend gecompenseerd door arbeidsmigranten en Belgen die steeds vaker in Nederland een betaalbare woning zoeken. Dit heeft gevolgen voor onze woningmarkt, het aanbod

aan voorzieningen en de ontwikkeling van de zorg. Met name de sociale cohesie die sterk aanwezig is in de dorpen, speelt een belangrijke rol bij het met elkaar opvangen van verschillende zorgtaken.

Gezondheid

Gezondheid is een steeds belangrijker thema geworden, onder meer als gevolg van de demografische ontwikkeling. Via milieuregelgeving voorkomen we al langere tijd dat we (te veel) worden blootgesteld aan schadelijke invloeden. Het voorkomen van gezondheidsproblemen door een gezonde leefstijl is een ontwikkeling die de laatste jaren steeds meer aandacht vraagt

Duurzaamheid

In Nederland willen we in 2050 CO₂-neutraal zijn. Voor Woensdrecht hebben we in de duurzaamheidsvisie afspraken gemaakt hoe we dat sneller gaan bereiken. En het streven naar duurzaamheid gaat niet alleen over herwinbare energiebronnen. Ook sociale duurzaamheid en een circulaire economie spelen een rol.

Veiligheid

We streven naar een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Veiligheid kent vele vormen: sociale veiligheid, verkeersveiligheid, externe veiligheid, waterveiligheid zijn zomaar een aantal begrippen waar we mee te maken hebben.

Biodiversiteit en klimaatadaptatie

De transitie naar een duurzame economie en samenleving hangt nauw samen met biodiversiteit en klimaatadaptatie. Dit dwingt ons de fysieke leefomgeving zo in te richten dat we wateroverlast en hittestress voorkomen of beperken en de biodiversiteit vergroten.

Deze trends en ontwikkelingen vormen belangrijke opgaven voor onze fysieke leefomgeving. We moeten daar rekening mee houden en zijn daarom vaak voorwaarden stellend.

2.3 Stip op de horizon

Het DNA onderscheidt een aantal gebieden, met elk hun specifieke ambitie: wat willen we bereiken in dat gebied. Wat zijn onze doelen (per gebied), wat is onze stip op de horizon?

De gebieden worden geconfronteerd met de opgaven die voort komen uit trends en ontwikkelingen waar we mee te maken hebben of krijgen. Zij zijn vaak randvoorwaarden stellend.

In onze omgevingsvisie zijn we daar als volgt mee omgegaan:

1. Per gebied hebben wij onze koers bepaald;
2. Wij hebben voor de belangrijkste (thematische) opgaven aangegeven welke randvoorwaarden zij stellen aan nieuwe ontwikkelingen;
3. Wij confronteren de doelen die we per gebied nastreven met de opgaven die randvoorwaarden stellend zijn.

Op deze manier ontstaat een gebiedsgerichte integrale afweging, waarmee we nieuwe initiatieven tegemoet kunnen treden. In hoofdstuk 3 zijn de gebiedsgerichte koers en de (thematische) randvoorwaarden die daarop van toepassing zijn beknopt in een matrix weergegeven. In hoofdstuk 4 vindt u een toelichting daarop. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de uitvoering van onze koers.

3 VISIE

In dit hoofdstuk hebben we met een kaart en de matrix onze koers in één beknopt overzicht weergegeven.

Op de visiekaart maken wij onderscheid in de verschillende deelgebieden en thema's met eigen beleidsdoelen. De deelgebieden zijn terug te vinden in de matrix. Per deelgebied is een koers geformuleerd. In de matrix treft u ook de opgaven aan die randvoorwaarden stellend zijn. We noemen dat de sturende thema's. Met één blik op de kaart en matrix wordt direct duidelijk wat de hoofdlijn van de visie is voor een bepaalde plek en welke randvoorwaarden gelden vanuit de sturende thema's.

Met de kaart en de matrix kunt u snel een inschatting maken welke initiatieven bijdragen aan de doelen en passen binnen de randvoorwaarden. Deze initiatieven kunnen rekenen op een positieve grondhouding van de gemeente.

Een uitgebreide toelichting op de doelen per gebied, de sturende thema's en hun onderlinge afweging vindt u in hoofdstuk 4.

Omgevingsvisie

Gebieden

Excellent leven: Sterke dorpen

 Excellent leven in dorpen

De Brabantse Wal

 Bescherming, versterking en ontwikkeling natuur- (primair) en landschapswaarden en recreatie

 Kwaliteitsverbetering verblijfsrecreatie

Hoogwaardig en innovatief bedrijvencuster: Bedrijven en Maintenance

 Versterking werkgelegenheid door betere benutting bedrijventerrein

 Versterken Businesspark Aviolanda naar wereldwijd toonaangevend op het gebied van (luchtvaart)onderhoud

Landbouw als economische pijler: De Polders

 Transitie landbouw, versterken landschap

 Bescherming natuurwaarden

Grenzen en verbindingen

 Samenhang Brabantse Wal versterken

 Samenhang Grenspark De Zoom-Kalmthoutse heide vergroten

 Afstemmen voorzieningenniveau Putte

 Afstemmingsoverleg Haven Antwerpen

 Hoofdinfratructuur

 Gemeentegrens

Gemeente **Woensdrecht**
de groene gemeente op de Brabantse Wal

Matrix		Wat willen we bereiken?				
Deelgebied:	Sterke dorpen	Brabantse Wal	Bedrijven en Maintenance	De Polders	Grenzen en verbindingen	
Koers		<ul style="list-style-type: none"> • Behoud, toekomstbestendig maken en versterking van natuur staat voorop. We beschermen de identiteit van de Brabantse Wal. Daaraan ondergeschikt streven we naar: <ul style="list-style-type: none"> ○ Benutting van de economische betekenis van de Brabantse Wal; ○ Ontwikkeling van recreatie voor inwoners van Woensdrecht en toeristen, door: <ul style="list-style-type: none"> ▪ de belevingswaarde voor natuur te versterken, de bereikbaarheid van het gebied te verbeteren en de recreatieve routestructuren te versterken. ▪ kwaliteitsverbetering van verblijfsrecreatie. ○ Circulaire en natuurinclusieve landbouw (in de landbouwenclaves). 	<ul style="list-style-type: none"> • Een economisch sterk Woensdrecht. • Voldoende ruimte voor bedrijvigheid nu en in de toekomst. • Behoud en bevordering van werkgelegenheid voor inwoners van Woensdrecht. • Inzet op een groen en toekomstbestendig bedrijfsimago. 	<ul style="list-style-type: none"> • Behoud van het karakteristieke open polderlandschap, 'verstening' van het landschap willen we voorkomen. • Behoud en versterking van circulaire landbouw als belangrijke economische pijler. • Leegstand van stoppende bedrijven voorkomen. • Ruimte bieden voor nieuwe functies die bijdragen aan de kwaliteiten van het landschap en de ontwikkeling van circulaire landbouw niet hindert. • Ontwikkeling van recreatief medegebruik in de polder. 	<ul style="list-style-type: none"> • Onderdeel van de identiteit van Woensdrecht zijn de vele grenzen; zowel gemeente- regionale, provinciale als landsgrenzen spelen een rol. Met al deze partijen staat Woensdrecht in verbinding. Overleg en samenwerking zijn belangrijke factoren voor het realiseren van de koers van Woensdrecht. 	
	Omgevingskwaliteit	<ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe ontwikkelingen sluiten aan bij de gebiedskwaliteiten van de omgeving. • We geven ruimte aan transformatie als dit de gebiedskwaliteiten verbetert. • We zijn zuinig op ons groen, onze monumenten en op ons archeologisch/geologisch erfgoed. • Ontwikkelingen passen binnen de Woonvisie en Detailhandelsvisie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe ontwikkelingen sluiten aan bij de gebiedskwaliteiten van de omgeving. • We geven ruimte aan transformatie als dit de gebiedskwaliteiten verbetert, in het bijzonder aan initiatieven die bijdragen aan transformatie van de agrarische sector. • We zijn zuinig op de natuurwaarden, onze monumenten en op ons archeologisch/geologisch erfgoed. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe ontwikkelingen sluiten aan bij de gebiedskwaliteiten van de omgeving. • We geven ruimte aan transformatie als dit de gebiedskwaliteiten verbetert. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe ontwikkelingen sluiten aan bij de gebiedskwaliteiten van de omgeving. • Het schaarse open landschap willen we behouden en versterken. Onnodige 'verstening' van het landschap willen we voorkomen. • Nieuwe ontwikkelingen passen in het landschap of worden passend gemaakt. • We zijn zuinig op de natuurwaarden, onze monumenten en op ons archeologisch/geologisch erfgoed. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe ontwikkelingen met grensoverschrijdende effecten sluiten aan bij de gebiedskwaliteiten van onze omgeving.
	Gezondheid <ul style="list-style-type: none"> • Fysieke gezondheid • Sociale samenhang • Welzijn en welbevinden 	<ul style="list-style-type: none"> • Bij nieuwe inrichting stimuleren wij beweging (fietsen, wandelen, e.d.). • We zetten in op verder vergroening van woongebieden. • We bieden ruimte voor lokale verenigingen en gemeenschapsactiviteiten. • Nieuwe ontwikkelingen dragen bij aan mogelijkheden voor ontmoeting. • De fysieke leefomgeving draagt bij aan een samenleving waarin iedereen zo volwaardig mogelijk kan deelnemen. 	<ul style="list-style-type: none"> • De Brabantse Wal is een belangrijk gebied voor beweging (fietsen, wandelen). Wij bieden ruimte voor initiatieven die daar aan bijdragen en natuurwaarden versterken. • Landbouw mag een gezonde woon- en leefomgeving niet schaden. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bedrijven dragen bij aan een gezond verblijfsklimaat op het bedrijf zelf en op het bedrijventerrein. • Initiatieven hebben geen negatief en zo mogelijk een positief effect op de gezondheid van inwoners en bezoekers. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kwaliteitsverbetering en afronding van het netwerk aan routestructuren die bijdragen aan meer bewegen. • Nieuwe ontwikkelingen zijn mede gericht op het verbeteren van contact tussen boer en burger. • Landbouw mag een gezonde woon- en leefomgeving niet schaden. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kwaliteitsverbetering en afronding van het netwerk aan routestructuren die bijdragen aan meer bewegen. • Bestaande routes met elkaar verbinden. • Overleg met de haven Antwerpen om grensoverschrijdende milieubelasting te beperken.
Duurzaamheid <ul style="list-style-type: none"> • Energie • Vermindering broeikasgassen • Circulaire economie en afval 	<ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe ontwikkelingen zijn energiezuinig en leveren bij voorkeur hernieuwbare energie op. • We stimuleren zonnepanelen op daken. • We streven naar gasloze en geïsoleerde woningen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nieuwe vormen van opwekken van duurzame energie mogen de identiteit van de Brabantse Wal en haar landschappelijke kenmerken niet aantasten. 	<ul style="list-style-type: none"> • Bedrijfsvoering van bedrijven is gericht op een circulaire economie. • Bedrijven zijn energiezuinig en gebruiken zo mogelijk 100% duurzaam opgewekte energie. • Het "People, Planet, Profit"-thema is in alle bedrijven doorgevoerd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelingen dragen bij aan de transformatie naar circulaire landbouw. • Ruimte voor duurzame herwinbare energie door aanleg van zonnepanelen (zie uitnodigingskader zonne-energie). 	<ul style="list-style-type: none"> • We maken regionale afspraken over de mogelijkheden voor duurzame herwinbare energie (RES, havens Antwerpen, restwarmte, warmtenet via leidingen). 	
Omgevingswaarden	Veiligheid	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelingen hebben een positieve invloed op veiligheidsbeleving en dragen bij aan vergroting van de fysieke veiligheid. • Ontwikkelingen dragen bij aan een veilige openbare ruimte en vergroting van de verkeersveiligheid. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelingen hebben een positieve invloed op veiligheidsbeleving en dragen bij aan vergroting van de fysieke veiligheid. • Ontwikkelingen dragen bij aan vergroting van de verkeersveiligheid. • Ontwikkelingen hebben positieve invloed op de brandveiligheid en de bereikbaarheid van bosgebieden. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelingen leiden tot een veiligere fysieke leefomgeving. • Ontwikkelingen dragen bij aan vergroting van de verkeersveiligheid. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelingen dragen bij aan voorkoming van leegstand van agrarische bedrijven, het tegengaan van oneigenlijk gebruik van gebouwen en vergroting van de verkeersveiligheid. 	<ul style="list-style-type: none"> • We zetten in op bestrijding van grenscriminaliteit.
	Biodiversiteit en klimaatadaptatie	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelingen benutten om kansen te creëren voor het vergroten van de biodiversiteit. • We sturen op klimaatbestendige en natuur inclusieve nieuw- en herbouw en behoud van bestaande groen-, water- en landschapsstructuren. • Ontwikkelingen dragen bij aan het voorkomen van wateroverlast in de kernen. • Ontwikkelingen verkleinen het effect van klimaatverandering door beperking van verhard oppervlak en stimulering van vergroening van de leefomgeving. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelingen benutten om kansen te creëren voor het vergroten van de biodiversiteit. • We streven naar versteviging van het natuurnetwerk. • We sturen op klimaatbestendige en natuurinclusieve nieuw- en herbouw en behoud van bestaande groen-, water- en landschapsstructuren. • We voorkomen verdroging door benutting van kansen om water vast te houden. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelingen benutten om kansen te creëren voor het vergroten van de biodiversiteit. • We voorkomen verdroging door benutting van kansen om water vast te houden. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelingen benutten om kansen te creëren voor het vergroten van de biodiversiteit. • We zetten in op versteviging van het natuurnetwerk. • We sturen op klimaatbestendige en natuur inclusieve nieuw- en herbouw en behoud van bestaande groen-, water- en landschapsstructuren. • We voorkomen verdroging door benutting van kansen om water vast te houden. 	<ul style="list-style-type: none"> • We zetten in op kwaliteitsverbetering/versteviging van het natuurnetwerk. • We maken een verbinding met onze gebiedspartners om klimaatadaptatie ook in groter verband aan te pakken en de rol van Woensdrecht hierin te duiden.
	Mobiliteit en bereikbaarheid	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelingen dragen bij aan bereikbaarheid van voorzieningen (ook voor minder mobiele mensen). • Ontwikkelingen passen binnen de bestaande infrastructuur of dragen bij aan noodzakelijke aanpassingen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelingen versterken (recreatieve) routestructuren of sluiten hier bij aan. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelingen dragen bij aan goede ontsluiting van bedrijven en bedrijventerreinen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelingen versterken (recreatieve) routestructuren of sluiten hier bij aan. • Ontwikkelingen passen binnen de bestaande infrastructuur of dragen bij aan noodzakelijke aanpassingen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ontwikkelingen versterken (recreatieve) routestructuren of sluiten hier bij aan. • Ontwikkelingen dragen bij aan een goede bereikbaarheid van grensoverschrijdende voorzieningen.

4 TOELICHTING OP DE KAART EN MATRIX

In hoofdstuk 3 hebben we met een kaart en de matrix onze koers in één beknopt overzicht weergegeven. In dit hoofdstuk lichten we deze koers verder toe. Dat doen we voor de deelgebieden en de sturende principes (basisprincipes en omgevingswaarden) aan de hand van drie vragen:

- Waar hebben we mee te maken?
Onze koers is niet vanuit een blanco situatie ontstaan, maar vanuit een bestaande beleidscontext en actuele trends en ontwikkelingen. Daarover geven we met deze vraag meer inzicht.
- Wat willen we bereiken?
Dit zijn de doelen die we nastreven; onze koers voor de toekomst.
- Hoe willen we dat doen?
Het is zinvol om niet alleen in beeld te brengen wat we willen bereiken, maar ook hoe we dat gaan doen en met wie. Dat wordt onder deze vraag in beeld gebracht.

Gebieden en sturende principes zijn in de matrix onderling afgewogen. Deze afweging wordt eveneens in dit hoofdstuk toegelicht.

4.1 Toelichting deelgebieden

Binnen de gemeente zijn de volgende deelgebieden onderscheiden:

- Sterke dorpen
- Brabantse Wal
- Bedrijven en maintenance
- De Polders
- Grenzen en verbindingen

Elk deelgebied heeft een eigen identiteit en karakter en verschillende opgaven en kansen komen er samen. Voor elk deelgebied gaan we in op de drie hoofdvragen.

4.1.1 Sterke dorpen

Waar hebben we mee te maken?

De gemeente Woensdrecht telt vijf sterke dorpen: In volgorde van grootte: Hoogerheide, Ossendrecht, Putte (Nederlands deel), Huijbergen en Woensdrecht. De dorpen kenmerken zich allemaal door hun fraaie ligging op de Brabantse Wal. De opzet is ruim en de kwaliteit van de openbare ruimte is goed. Er is sprake van 'dorps leven' dat wordt gekenmerkt door een grote sociale cohesie. Dit maakt de dorpen sterk. Deze combinatie draagt nadrukkelijk bij aan de kwaliteit van leven: excellent leven, zoals we in Woensdrecht zeggen!

Wonen

Op basis van de laatste woningbouwprognoses en de regionale afspraken hieromtrent, is er in Woensdrecht een woonvisie vastgesteld, waarin een woondifferentiatie per kern is afgesproken. Ook is een woningbouwplanning opgesteld. Deze zijn leidend voor nieuwe initiatieven.

Voorzieningen

Door het goede voorzieningenniveau met een gezond verenigingsleven, educatiemogelijkheden op alle niveaus en voldoende werkgelegenheid, is het wonen in Woensdrecht aantrekkelijk en gewild onder starters, jongeren en jonge gezinnen.

De voorzieningen zijn verspreid over de kernen, waarbij er verschillende accenten zijn. Zo zijn de hoofdwinkelvoorzieningen in Hoogerheide gevestigd, voorziet

Ossendrecht voor een groot deel in haar eigen voorzieningen en wordt Putte gekenmerkt door de grenseconomie. Het commerciële aanbod staat onder druk. De afgelopen 10 jaar is de leegstand in de gemeente Woensdrecht toegenomen. Aanpak van de leegstand wordt opgepakt in het economisch beleid.

Bereikbaarheid

De dorpen zijn goed bereikbaar per auto en fiets. Het openbaar vervoer beperkt zich tot de bus. In geval van filevorming op de A4 (aansluiting A58) vindt er sluisverkeer plaats waar Ossendrecht en Hoogerheide dan hinder van ondervinden.

Wat willen we bereiken?

In de matrix is de volgende koers voor de sterke dorpen aangegeven:

Excellent wonen in de sterke dorpen. We streven naar een hoge kwaliteit van dorps leven in een groene omgeving door:

- De ruimtelijke kwaliteit en de leefbaarheid van de woonomgeving in de Sterke Dorpen in stand te houden en waar mogelijk te verbeteren.
- De woningvoorraad kwantitatief en kwalitatief af te stemmen op de behoefte.
- De aanwezige sociale cohesie te behouden en te versterken.
- Het gehele voorzieningenpakket voor iedereen bereikbaar te houden.

Ruimtelijke kwaliteit

De ruimtelijke kwaliteit is over het algemeen nu al goed. Deze komt in belangrijke mate voort uit onze groene leefomgeving met de ruime opzet van de dorpen zelf en hun ligging op de Brabantse Wal. Nieuwe ontwikkelingen moeten aan deze goede ruimtelijke kwaliteit bijdragen.

Woningvoorraad

Onze kwantitatieve behoefte is opgenomen in onze woonvisie. Deze wordt bij voorkeur gerealiseerd op herstructureringslocaties of inbreidingslocaties. Als hierin niet kan worden voorzien, komen andere stedelijke locaties in beeld. Het is niet uit te sluiten dat ook gebruik moet worden gemaakt van uitleglocaties. Voorzien in de kwalitatieve behoefte betekent, dat er in Woensdrecht voldoende woningen moeten zijn voor de verschillende doelgroepen. Voldoende woningen

voor senioren (levensloopbestendig), starters en jonge gezinnen. Maar ook voldoende huisvesting voor arbeidsmigranten en vergunninghouders.

Sociale cohesie

Nieuwe initiatieven voor woningbouw zullen worden beoordeeld op hun bijdrage aan de sociale cohesie. Bouwen voor de doelgroepen waar behoefte aan is, is daarbij een belangrijk uitgangspunt. Maar ook de wijze waarop nieuwbouw aansluit op de openbare ruimte, het creëren van ontmoetingsplekken en de ligging nabij voorzieningen die voor de doelgroep relevant zijn, bevorderen de sociale cohesie.

Voorzieningen

Belangrijke voorwaarde voor excellent leven in sterke dorpen is een voor eenieder bereikbaar voorzieningenniveau op het gebied van (medische) zorg, maatschappelijke voorzieningen, sport, onderwijs en commerciële voorzieningen. Dat betekent in ieder geval dat het voorzieningenniveau moet aansluiten bij de behoefte.

Dat wil niet zeggen dat er in elk dorp hetzelfde voorzieningenniveau aanwezig moet zijn. Voorzieningen waar in een dorp niet in kan worden voorzien, moeten wel goed bereikbaar zijn in andere dorpen dan wel in de regio. Een goede infrastructuur (voor eigen- en openbaar vervoer, maar ook digitaal) is van belang om het voorzieningenniveau bereikbaar te houden.

De leegstand, met name bij winkels, willen we verder terugdringen. Ook dat komt de ruimtelijke kwaliteit ten goede.

Hoe willen we dit bereiken?

Ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid

Aan nieuwe initiatieven wordt in ieder geval de eis gesteld dat het initiatief bijdraagt aan de doelen die we gezamenlijk nastreven, of daar in ieder geval geen afbreuk aan doet. Voor ruimtelijke kwaliteit betekent dit dat de initiatiefnemer duidelijk maakt hoe het initiatief bijdraagt aan de ruimtelijke kwaliteit en leefbaarheid. Die bijdrage kan betrekking hebben op de uiterlijke verschijningsvorm (welstand), maar ook op de aansluiting op de openbare ruimte, verkeersafwikkeling, biodiversiteit, voorkomen van hittestress en dergelijke.

De leefbaarheid wordt in geval van filevorming nadelig beïnvloed door sluipverkeer, met name in Ossendrecht en Hoogerheide. De gemeente onderzoekt in hoeverre verkeersmaatregelen dit probleem kunnen verminderen.

Wonen

Voor de kwantitatieve behoefte hanteren we een drietrapsraket:

- Woningbouw voor behoefte via herstructurering en inbreiding.
- Als dat niet mogelijk is, is woningbouw op binnenstedelijke locaties mogelijk. Denk daarbij aan locaties waar nu al stedelijke voorzieningen aanwezig zijn, zoals sportvelden en andere functies aan de randen van de kernen.
- Als dat niet mogelijk is, komt woningbouw op locaties buiten bestaand stedelijk gebied in beeld. Dit past niet in de omgevingsvisie. Het is aan de gemeenteraad of en onder welke voorwaarden we hier aan mee willen werken.

De mens staat in deze visie centraal. Onder andere de woningvoorraad dient dan ook geschikt te zijn voor alle inwoners van Woensdrecht en haar Sterke dorpen. Het aanbod van woningen is ook van invloed op de sociale samenhang van de gemeente. De kernen moeten beschikken over een gedifferentieerd woningaanbod afgestemd (in aantal en soort) op de actuele bevolkingsomvang en samenstelling. Daarbij is, naast geschikte woningen voor ouderen, starters en jongeren, ook voldoende ruimte voor specifieke doelgroepen zoals arbeidsmigranten en mensen met een beperking.

Hoe we het aantal en soort woningen verdelen over de vijf kernen, is uitgewerkt in de gemeentelijke woonvisie en woningbouwplanning. Bij de realisatie van woningen, wordt gezien in hoeverre ook andere doelen worden meegenomen. In paragraaf 4.3 wordt hier nader op ingegaan.

Voorzieningen

Wij willen het voorzieningspakket voor iedereen bereikbaar houden. De gemeente heeft echter maar beperkt invloed op de markt van vraag en aanbod. Leegstand is daarop dit moment de resultante van. Wij willen de leegstand beperken door sterke centrumgebieden te realiseren. Dat kan door clustering van voorzieningen na te streven. Daarnaast willen we leegstand beperken door mogelijkheden te bieden voor transformatie van objecten ten behoeve van de woningbouwopgave.

4.1.2 Brabantse Wal

Waar hebben we mee te maken?

De Brabantse Wal vervult een belangrijk deel van de identiteit van Woensdrecht. Die identiteit wordt vooral ontleend aan de natuurwaarden van het gebied, die weer het gevolg zijn van de bijzondere ligging op de overgang van de lage zeeleigebieden naar de hoger gelegen zandgronden. Het voor Woensdrecht belangrijke natuurgebied verbindt de Brabantse Wal in Halsteren en Bergen op Zoom met natuurgebieden in België, zoals de Kalmthoutse heide.

Ook is het gebied een belangrijk recreatiegebied. Niet alleen voor inwoners van Woensdrecht, maar ook voor toeristen van buiten de gemeentegrenzen. Dit komt tot uiting in de verschillende routenetwerken, recreatieve voorzieningen en in de accommodaties voor verblijfsrecreatie. De Brabantse Wal vertegenwoordigt hiermee een belangrijk economisch belang.

Daarnaast komt er een aantal specifieke functies voor met een eigen belang. Denk aan militaire terreinen, waterwinning en landbouwenclaves. Ook huisvesting speelt indirect een rol. Op de verblijfsrecreatieve terreinen vindt namelijk permanente bewoning en huisvesting van arbeidsmigranten plaats.

Ook staat de Brabantse Wal onder invloed van klimaatverandering. Verdroging speelt een belangrijke rol, waardoor ook het gevaar voor (grootschalige) bosbranden toeneemt.

Wat willen we bereiken?

De primaire koers voor de Brabantse Wal is om dit unieke natuurgebied te behouden en versterken. Naast deze primaire koers zijn de volgende ambities te onderscheiden, die ondergeschikt zijn aan het primaire doel:

- De economische betekenis van de Brabantse Wal beter benutten.
- De Brabantse Wal als belangrijk recreatiegebied voor zowel de bewoners van Woensdrecht als voor toeristen. Daarvoor willen we:
 - De belevingswaarde voor natuur versterken;
 - De bereikbaarheid van het gebied verbeteren,
 - Recreatieve routestructuren versterken.

- Kwaliteitsverbetering van de verblijfsrecreatie.
- Circulaire en natuurinclusieve landbouw (in de landbouwenclaves).
- Bestaande overige functies kunnen voortbestaan voor zover zij het primaire doel niet schaden.

Natuur

De natuur van de Brabantse Wal is een samenhangend natuurgebied met bijzondere ecologische kwaliteiten, als integraal onderdeel van een groter, grensoverschrijdend natuurgebied.

Bij nieuwe ontwikkelingen dient aangetoond te worden dat de natuurwaarden niet geschaad worden. Bij ontwikkelingen dient de ecologische kwaliteit per saldo toe te nemen.

Economische betekenis beter benutten

De kwaliteiten van de Brabantse Wal behouden, vormt het primaire doel voor dit gebied. De kwaliteiten van dit gebied ook economisch beter benutten, kan aan het primaire doel bijdragen. De Brabantse Wal als 'merk'.

Ontwikkelingen op het gebied van recreatie leveren inkomsten op die niet alleen bijdragen aan de economie van Woensdrecht, maar kunnen (deels) ook ten goede komen aan behoud en versterking van de natuur.

Een goede bereikbaarheid van het gebied met voldoende parkeerplaatsen en routestructuren dragen bij aan het kunnen beleven, en zo economisch benutten van de Brabantse Wal.

Recreatie en toerisme

De Brabantse Wal moet een gebied zijn waar bewoners, toeristen en recreanten van kunnen genieten. Tegelijkertijd legt recreatie een zekere druk op de natuurwaarden in de Brabantse Wal. Om het gebied te beschermen en beleefbaar te maken zijn er in het Beheerplan Natura 2000 Brabantse Wal zonerings- en aangewezen., die we betrekken bij het beoordelen van nieuwe ontwikkelingen.

Ook willen we de Brabantse wal voor recreatie versterken door de bereikbaarheid te verbeteren, zowel vanuit de sterke dorpen maar ook voor toeristen. Daarbij horen goed geoutilleerde parkeerplaatsen, die goed verlicht zijn en voorzien zijn van

laadpalen. Ook draagt versterking van de routestructuren voor fiets (en mountainbike), wandelaar en ruiter bij aan de versterking en bereikbaarheid van recreatie. Dat bereiken we enerzijds met het invullen van (grensoverschrijdende) ontbrekende schakels in de routenetwerken, anderzijds met goede bewegwijzering en onderhoud.

Met de verbetering van de bereikbaarheid, de zorg voor goede parkeergelegenheid en aanvulling van het routenetwerk, kan de benodigde zonerings- en aangewezen wal verder worden vorm gegeven.

De vraag naar recreatiewoningen ten behoeve van regulier recreatief gebruik is beperkt. Het is wenselijk om het recreatief gebruik te laten groeien, binnen de capaciteit van de huidige verblijfsrecreatieve terreinen. Uitbreiding van bestaande terreinen is niet gewenst vanwege het (beperkte) draagvlak van het gebied. Momenteel zijn veel recreatiewoningen echter in gebruik als huisvesting voor arbeidsmigranten en permanente bewoning. Om de kwaliteit van verblijfsrecreatieve terreinen te verbeteren en de problematiek van permanente bewoning en huisvesting van arbeidsmigranten aan te pakken, is een nieuw evenwicht nodig.

Cultuurhistorie en erfgoed

Op de Brabantse Wal komen cultuurhistorisch waardevolle complexen voor. Deze willen we zoveel mogelijk behouden. Omdat deze over het algemeen in particuliere handen zijn, willen wij het behoud door stimulering veilig stellen. Dit doen we onder meer met onze erfgoedverordening die het behoud en beheer van ons cultureel erfgoed regelt. De verordening is ook voorzien van een archeologische en cultuurhistorische waardenkaart. De cultuurhistorische waardenkaart biedt een overzicht van het bovengronds cultuurhistorisch erfgoed van de gemeente. De kaart bevat onder andere groene structuren, zichtrelaties, landschapselementen en landschappelijke gebieden met cultuurhistorische waarde. De archeologische waardenkaart geeft de verwachtingswaarden van vondsten in de gemeente Woensdrecht weer. Nieuwe ontwikkelingen moeten rekening houden met ons erfgoed.

Overige functies

- Militair gebruik heeft voor- (beperkte toegankelijkheid) en nadelen (verstoring, fysieke impact) voor de ecologische waarden. In beginsel zal het militair oefenterrein (Ossendrecht) ter plaatse gehandhaafd blijven. Indien zich mogelijkheden voordoen waarbij de oefenfunctie uitgeplaatst kan worden, heeft dat ecologische voordelen. Verplaatsing naar de Koude Heide kan in de toekomst onderwerp van gesprek zijn.
- Waterwinning voorziet in een belangrijke nutsfunctie. Een negatief effect hiervan is de verdroging van de Brabantse Wal. Hierover worden gesprekken gevoerd in het kader van de klimaatdialoog.
- Agrarische enclaves en -bedrijven dragen bij aan het karakteristieke landschap van de Brabantse Wal. Intensieve vormen van landbouw zijn een bedreiging voor de natuur. Daarom is in de enclaves alleen ruimte voor die vormen van landbouw die geen negatieve gevolgen voor de natuurwaarden hebben. We richten ons daarom op circulaire en natuurinclusieve landbouw. Voor nevenfuncties die bijdragen aan 'het merk' Brabantse Wal, is volop ruimte onder voorwaarde van behoud van natuurwaarden.
- Bestaande woningen leveren weinig belemmeringen voor natuurwaarden op. Er is buiten de kernen alleen ruimte voor enkele nieuwe woningen op de Brabantse Wal, indien de natuur daarbij gebaat is. (denk aan ruimte-voor-ruimte woningen).

Hoe willen we dit bereiken?

Het beschermen van natuurwaarden doen we door maatregelen te nemen waar de natuur direct baat bij heeft: opheffen van ecologische barrières en werken aan een natuurlijke waterhuishouding. Hiervoor is samenwerking met onze gebiedspartners van belang (provincie, terreinbeheerders, waterschap, e.d.).

De gemeente stuurt nieuwe ontwikkelingen aan, door deze te toetsen aan ons primaire doel: behoud en de versterking van natuurwaarden op de Brabantse Wal.

Bij het verbeteren van de bereikbaarheid en het verder optimaliseren van de recreatieve routestructuren, sluiten we aan bij het Beheerplan Natura 2000 Brabantse Wal. Op die manier kunnen kwetsbare gebieden worden ontzien.

Bekendheid geven aan de unieke kwaliteiten van de Brabantse Wal, en op die manier het gebied economisch beter kunnen benutten, krijgt gestalte door een goede marketingstrategie.

Om het recreatief verblijf te laten groeien, is het nodig de kwaliteit van de verblijfsrecreatierreinen te verbeteren. Hiervoor is een nieuw evenwicht tussen recreatie en huisvesting arbeidsmigranten nodig. Intussen kunnen de inkomsten vanuit de huisvesting van arbeidsmigranten gebruikt worden om te investeren in de accommodaties, waardoor een kwaliteitsverbetering teweeg wordt gebracht. Uiteindelijk zal maximaal 50% van de eenheden gebruikt worden voor de huisvesting van arbeidsmigranten. Dat wordt verankerd in het omgevingsplan.

Om cultuurhistorisch waardevolle complexen te behouden, bieden wij hergebruiksmogelijkheden. Doel daarvan is de waardevolle verschijningsvorm van deze complexen te behouden. Dit doen we door nieuwe functies mogelijk te maken die economisch renderen, waardoor onderhoud van het complex gefinancierd kan worden.

Voor overige functies zullen nieuwe ontwikkelingen beoordeeld worden aan de hand van de geformuleerde doelen en de erfgoedverordening.

4.1.3 Bedrijven en maintenance

Waar hebben we mee te maken?

Business Park Aviolanda (BPA) en Vliegbasis Woensdrecht bieden veel lokale, regionale en zelfs landelijke werkgelegenheid. BPA zelf is goed voor circa 3.000 arbeidsplaatsen en heeft zich de laatste jaren, in samenwerking met de vliegbasis, verder ontwikkeld. Het is zowel de ambitie van Woensdrecht, maar ook een realistische verwachting, dat het aantal arbeidsplaatsen de komende jaren substantieel zal toenemen. De gehele gemeente en haar inwoners varen daar wel bij. Met de komst van het onderhoud van delen van de F-35, ofwel de Joint Strike

Fighter (JSF), zal het BPA een nieuwe impuls krijgen en zich nog verder kunnen ontwikkelen. Ook de overige bedrijventerreinen zoals De Kooi en Driehoeven zijn goed lopende bedrijventerreinen. Er is weinig leegstand en de bedrijfskavels zijn vrijwel allemaal vergeven. Dit vormt een bedreiging voor verdere ontwikkeling van de gevestigde bedrijven maar ook ten aanzien van het vergroten van de werkgelegenheid en de aanwezige kennisindustrie.

Op een enkele plek zijn (grootschalige) bedrijven aanwezig buiten bedrijventerreinen en nabij de kernen.

Wat willen we bereiken?

- Een economisch sterk Woensdrecht.
- Voldoende ruimte voor bedrijvigheid nu en in de toekomst.
- Behoud en bevordering van werkgelegenheid voor inwoners van Woensdrecht.
- Inzet op een groen en toekomstbestendig bedrijfsimago.

Economisch sterk Woensdrecht

Een sterk economisch Woensdrecht genereert welvaart voor alle bewoners van Woensdrecht en zorgt voor de nodige investeringskracht binnen de gemeente. Een sterke economie zorgt tevens voor een stabiele werkgelegenheid, die belangrijk is voor de sociale samenhang.

Business Park Aviolanda (BPA) en Vliegbasis Woensdrecht leveren een belangrijke bijdrage aan de gemeentelijke economie en de sociale samenhang (banen en opleidingsplaatsen). Woensdrecht heeft hiermee een onderhoudshub voor militaire en civiele vliegtuigen en aanverwante zaken (dronetechniek, inzet van composiet) op Europees topniveau. BPA is dan ook "State of the art" wat betreft technische kennis, innovatie en duurzaamheid. Er is sprake van een goede synergie tussen Vliegbasis Woensdrecht, BPA, onderwijsinstellingen en overheid. We zetten daarom in op het aantrekken van nog meer toonaangevende internationale bedrijven.

Voldoende ruimte voor bedrijvigheid

Om een sterke economie te behouden, is het zaak dat er voldoende ruimte is om bestaande en nieuwe bedrijven te accommoderen. Daarom wordt ingezet op het behoud en de verdere ontwikkeling van het BPA en de vliegbasis.

In afwijking van het terughoudende bedrijventerreinenbeleid van de provincie is uitbreiding van de bestaande bedrijventerreinen in Woensdrecht onder voorwaarden afweegbaar. De gronden binnen de bedrijventerreinen zijn vrijwel allemaal uitgegeven. Er zijn beperkte mogelijkheden voor inbreiding. Kwaliteitsverbetering van bestaande bedrijventerreinen is gewenst. Voor ontwikkeling van de bestaande sectoren is uitbreiding van de bedrijventerreinen dan ook gewenst en voor een economisch sterk Woensdrecht zelfs noodzakelijk. Voorwaarde voor uitbreiding van bedrijventerreinen de Kooi en Driehoeven is onder andere dat de beoogde sector aan moet sluiten op de bestaande sectoren in Woensdrecht, lokaal gebonden en van toegevoegde waarde dient te zijn. Bedrijven met een solitaire ligging in de gemeente worden gestimuleerd om zich te verplaatsen naar een van deze bedrijventerreinen.

Werkgelegenheid

Veel inwoners van de gemeente zijn werkzaam in de gemeente zelf of in de regio. Wij richten ons met ons werkgelegenheidsstreven op de regionale arbeidsmarkt (West Brabant). Dit is een specifieke kwaliteit van Woensdrecht die voor de toekomst moet worden bestendig en waar mogelijk moet worden uitgebreid.

BPA en Vliegbasis Woensdrecht hebben een belangrijk aandeel in de werkgelegenheid van Woensdrecht. Bovendien is het door de hoge werkgelegenheid aantrekkelijk voor jongeren om in Woensdrecht te werken en wonen.

Ook de overige bedrijventerreinen in Woensdrecht (De Kooi en Driehoeven) zijn up-to-date en bieden vol op werkgelegenheid. Deze bedrijventerreinen bieden onderdak aan de lokale bedrijven. Ter plaatse van de bedrijventerreinen is sprake van een goede ruimtelijke en milieukwaliteit en van veilige bedrijventerreinen.

Groei van de werkgelegenheid voor de inwoners van Woensdrecht betekent ook voorzien in voldoende huisvesting en overige voorzieningen voor werknemers. Een bijzondere groep werknemers wordt gevormd door arbeidsmigranten. Met name voor de huisvesting van hen, heeft de gemeente aandacht.

Inzet op een groen en toekomstbestendig bedrijfsimago

Bij nieuwvestiging vindt de gemeente het belangrijk dat een bijdrage wordt geleverd aan duurzaamheidsambities.

Hoe willen we dat bereiken?

De gemeente speelt een belangrijke rol als het gaat om werven van nieuwe bedrijven en het aanbieden van goed geoutilleerde bedrijventerreinen. Hetzelfde geldt voor het op peil houden van huisvesting en het aantal voorzieningen, als werkgelegenheid verder toeneemt.

4.1.4 De Polders

Waar hebben we mee te maken?

Het landelijke gebied in Woensdrecht is in transitie. Deze transitie sluit aan op de landelijke trend dat het aantal agrarische bedrijven afneemt, en het aantal overblijvende agrarische bedrijven steeds groter wordt. Het landschap van de polders biedt economische mogelijkheden voor de landbouw.

Diezelfde landbouw staat ook onder druk. Door verschillende duurzaamheidsvraagstukken (stikstofproblematiek, dierenwelzijn en andere milieuvraagstukken) moet de moderne landbouw zich transformeren naar circulaire vormen van landbouw.

Genoemde trend van stoppende agrarische bedrijven brengt een groot aantal vrijkomende agrarische bedrijfsgebouwen (VAB's) met zich mee. Leegstand kan een probleem opleveren, maar biedt ook mogelijkheden voor nieuwe functies.

Tegelijkertijd biedt de polder, in combinatie met uitzicht op de Brabantse Wal en andere groen- en natuurwaarden, veel recreatieve mogelijkheden. Mensen genieten van het landelijke gebied van Woensdrecht.

Bestaande kwaliteiten moeten worden beschermd en ontwikkeld en de transitie moet op een goede manier worden begeleid.

Wat willen we bereiken?

- Wij willen het karakteristieke weidse polderlandschap behouden en 'verstening' voorkomen;

- Wij willen de landbouw als belangrijke economische pijler in Woensdrecht, behouden en versterken. Wij zetten in op transformatie naar duurzame en circulaire landbouw;
- Wij willen leegstand van stoppende bedrijven voorkomen, door hen ruimte te bieden voor nieuwe functies, voor zover die bijdragen aan de kwaliteiten van het landschap en de ontwikkeling van circulaire landbouw niet hindert;
- We zetten in op verdere ontwikkeling van recreatief medegebruik in de polder.

Behoud van het karakteristieke weidse polderlandschap betekent dat we terughoudend omgaan met nieuwe bebouwing. Nieuwe bouwkavels zijn niet nodig. Bestaande bouwkavels kunnen worden uitgebreid als dat nodig is voor de omschakeling naar circulaire landbouwbedrijven. We streven naar afname van de bouwmasse van stoppende bedrijven. Een goede landschappelijke inpassing draagt bij aan het behoud van het karakteristieke polderlandschap.

Uitbreiding van bestaande bedrijven is gericht op die bedrijven die verduurzamen en zich richten op circulaire landbouw. Bij uitbreiding is een goede landschappelijke inpassing een voorwaarde.

Stoppende agrarische bedrijven (VAB's) kunnen voor een nieuwe economische impuls zorgen. Nieuwe functies kunnen er een plaats krijgen, voor zover deze passen qua schaal en ruimtegebruik. Denk bijvoorbeeld aan bedrijven in de recreatieve sfeer of andere kleinschalige bedrijvigheid. Milieugevoelige functies in de nabijheid van bestaande agrarische bedrijven zijn niet wenselijk.

De polders lenen zich prima voor recreatief medegebruik, zoals wandelen en fietsen. Uitbreiding van het routenetwerk ligt voor de hand. Maar ook het mogelijk maken van (kleinschalige) recreatieve accommodaties in vrijkomende agrarische bebouwing, is mogelijk.

Hoe willen we dit bereiken?

We vertalen de doelen die we ons gesteld hebben voor de polders als duidelijk toetsbare randvoorwaarden in het omgevingsplan. Alle ontwikkelingen dragen bij

aan behoud en versterking van het open polderlandschap, conform het 'Afsprakenkader Kwaliteitsverbetering Landschap'

Voor de landbouw zullen criteria worden opgenomen om begrippen als circulair en duurzaam toetsbaar te maken. Voor stoppende bedrijven wordt ingezet op criteria die bijdragen aan kwaliteitswinst.

4.1.5 Grenzen en verbindingen

Waar hebben we mee te maken?

Woensdrecht is een gemeente van grenzen en verbindingen: letterlijk op de grens met België en met Zeeland, met overgangen tussen laag en hoog en tussen zand en klei. De gemeente heeft een belangrijke verbindingfunctie met de A4/A58 en diverse buisleidingen. Grote steden als Antwerpen en Rotterdam maar ook Bergen op Zoom zijn vanuit Woensdrecht eenvoudig bereikbaar met verschillende vervoersmiddelen. Deze grenzen en verbindingen zijn mede bepalend voor het karakter van Woensdrecht.

Een grensgemeente als Woensdrecht zorgt voor veel dynamiek en biedt daardoor kansen, maar kan ook bedreigingen met zich meebrengen. We zetten in op de kansen. Bedreigingen signaleren we tijdig, zodat we daarop goed kunnen acteren.

Een voorbeeld hiervan is het dorp Putte. De veranderende bevolkingssamenstelling heeft grote invloed op de beschikbare woningvoorraad en voorzieningen. Op dit moment worden kansen en bedreigingen middels een onderzoek in beeld gebracht, zodat passende maatregelen kunnen worden genomen.

Deze ligging bepaalt ook het grote aantal overlegpartners waarmee Woensdrecht samenwerkt. Dit is van groot belang om de opgaven ter hand te kunnen nemen die van belang zijn voor Woensdrecht, maar die als gemeente alleen niet hanteerbaar of oplosbaar zijn.

Wat willen we bereiken?

Wij willen onze positie als grensgemeente optimaal inzetten. Dit kan door:

- De bijzondere ligging tot uitdrukking te brengen in de profilering van de gemeente richting bedrijven, potentiële inwoners en toeristen en op die manier verdere invulling geven aan onze identiteit;

- Optimaal gebruik maken van regionale en internationale samenwerking voor de opgaven die gemeentegrens overstijgend zijn.

Hoe willen we dit bereiken?

Samenhang en samenwerking heeft nadrukkelijk betrekking op onze relatie met andere overheden: provincie en omliggende gemeenten. Belangrijk is de samenwerking met de Nederlandse en Belgische overheden, daar waar het gaat om aspecten die de kwaliteit van de leefomgeving in onze gemeente zowel positief als negatief kunnen beïnvloeden. Concreet gaat het daarbij om:

- Vergroten van de samenhang en profilering van de Brabantse Wal.
- De leefomgeving in Putte: het Nederlandse deel van het dorp vormt in feite één geheel met het Belgische deel. Om de kwaliteit van de leefomgeving verder te verbeteren is nadrukkelijk afstemming en samenwerking met het Belgische gemeentebestuur noodzakelijk. Wij zetten ons in om gezamenlijk te werken aan de ontwikkeling van Putte. We verkennen daarbij de mogelijkheden van een grensoverschrijdende rechtspersoon, met een aantal bevoegdheden.
- De samenwerking in het Grenspark; gericht op versterking van de ecologische waarden en versterken van de recreatieve gebruiksmogelijkheden.
- De effecten van de Antwerpse haven op de omgevingskwaliteit in Woensdrecht.

4.2 Toelichting basisprincipes en omgevingswaarden

Naast de vijf gebieden, onderscheidt de gemeente een aantal sturende principes in de vorm van basisprincipes en omgevingswaarden die randvoorwaarden stellend zijn voor nieuwe ontwikkelingen. Deze sturende principes zijn gebied overstijgend en worden in deze paragraaf beschreven. In de volgende paragraaf wordt ingegaan op de relatie van de 'sturende principes met de gebieden en worden afwegingen uit de matrix toegelicht.

De volgende sturende principes zijn belangrijk voor de gemeente Woensdrecht en worden in dit overzicht beschreven. In de beschrijving wordt onder de kop 'wat is er aan de hand' de context beschreven. Onder de kop 'wat gaan we doen?' wordt de sturende werking ervan beschreven:

Basisprincipes:

- Omgevingskwaliteit
- Gezondheid (fysieke gezondheid, sociale samenhang, welzijn en welbevinden)
- Duurzaamheid

Omgevingswaarden:

- Veiligheid
- Biodiversiteit en klimaatadaptatie
- Mobiliteit en bereikbaarheid

4.2.1 Omgevingskwaliteit

Wat is er aan de hand

De gemeente Woensdrecht is een groene gemeente. Deze titel hebben we hoofdzakelijk te danken aan onze ligging in en naast beschermd natuurgebieden. Circa 60% van de oppervlakte van onze gemeente bestaat uit Natura2000-gebied. Ook direct buiten onze gemeentegrenzen bevinden zich verschillende beschermd natuurgebieden. De westzijde van de gemeente ligt gesitueerd op de kenmerkende steilrand van de Brabantse Wal met weids uitzicht over de polders terwijl de oostzijde van de gemeente wordt omzoomd door talrijke bossen met daarin vennen, heidevelden en stuifduinen. Die verscheidenheid aan typologieën landschap op zo'n korte afstand van elkaar is uniek en maakt onze gemeente niet alleen fijn als woongebied maar ook erg aantrekkelijk voor bezoekers. Ook binnen de kernen is er volop groen. De voordelen van wonen in een groene omgeving worden de laatste jaren steeds duidelijker; zo zijn mensen over het algemeen gelukkiger en gezonder wanneer ze groen direct voor de deur of in de directe omgeving hebben.

Wat gaan we doen?

Uitgangspunt bij nieuwe ontwikkelingen is behoud en versterking van deze groene omgevingskwaliteit. We zien de meerwaarde van een groene leefomgeving stijgen. Die meerwaarde willen we vasthouden en benutten samen met onze gebiedspartners.

Natuur en groen staan hoog in het vaandel en het unieke landschap moet behouden en bewaakt worden, inclusief de biodiversiteit. De gemeente blijft actief deelnemer van het Bijenlandschap West-Brabant en zoekt via koppelkansen, samen met gebiedspartners, naar inrichtingsmogelijkheden voor het Natuurnetwerk Brabant en

de ecologische verbindingzones. Het buitengebied wordt verrijkt met groene elementen door deelname aan de Stimuleringsregeling Landschap.

De groenstructuur per kern staat is in bijlage 2 van de Groene Agenda weergegeven en dient als signaalfunctie voor nieuwe initiatieven. Bijlage 5 van de Groene Agenda is onze landschapsvisie.

4.2.2 Gezondheid

Wat is er aan de hand?

Het hoofddoel van de Omgevingswet is gericht op een gezonde en veilige fysieke leefomgeving. Gezondheid is een breed begrip dat door vele factoren wordt beïnvloed en dat op verschillende manieren kan worden gedefinieerd:

- afwezigheid van ziekte of andere lichamelijke gebreken
- toestand van volledig lichamelijk, geestelijk en maatschappelijk welzijn
- het vermogen zich aan te passen en een eigen regie te voeren, in het licht van de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen van het leven

In deze definities weerspiegelt zich de maatschappelijke ontwikkeling van het gezondheidsbegrip. Alle drie deze definities hebben raakvlakken met de fysieke leefomgeving. Ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving raken de lichamelijke gezondheid en het welbevinden van onze inwoners. Aanvullend op het gebruikelijke beleid voor de woon- en leefomgeving betrekken we om die reden het aspect gezondheid bij de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving: wij willen onze inwoners een gezonde leefomgeving bieden, die bijdraagt aan een toestand van volledig lichamelijk, geestelijk en maatschappelijk welzijn. Wij richten ons daarom op fysieke gezondheid, sociale samenhang en welzijn en welbevinden.

Wat betreft het aspect gezondheid onderscheiden we twee sporen: bescherming en bevordering.

Bescherming heeft betrekking op de bescherming van de leefomgeving tegen factoren die een risico vormen voor de gezondheid. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om fijnstof, geur- en geluidhinder, bestrijdingsmiddelen en ziekteverwekkers. Voor veel van deze aspecten gelden wettelijke voorschriften en richtlijnen.

Daarnaast is gezondheids**bevordering** een belangrijke factor in relatie tot de fysieke leefomgeving. Het gaat daarbij om de vraag in hoeverre de fysieke leefomgeving de gezondheid en het welbevinden bevordert, bijvoorbeeld door een goede woonomgeving, veel groen, wandel- en sportmogelijkheden in de buurt, en een inrichting die uitnodigt tot bewegen (fiets- en voetgangersvriendelijk). Ook meer sociale aspecten als het tegengaan van vereenzaming, ontmoetingsplekken, het stimuleren van zelfstandig wonen en wonen in relatie tot (zorg-) voorzieningen zijn onderdeel van gezondheids(- en welzijns)bevordering.

Excellent leven in Woensdrecht betekent samen leven. De sociale samenhang in de kernen van Woensdrecht wordt steevast als een belangrijke en kenmerkende kwaliteit onderschreven. "Ons kent ons". De kernen beschikken allen over een of meerdere sociale ontmoetingsplekken. In dit kader hangt sociale samenhang ook samen met het thema 'veiligheid'.

Sociale netwerken, contact en ontmoeting, wederzijdse hulprelaties en gezamenlijke activiteiten in de buurt zijn vormen van sociale samenhang:

- Ontmoetingsplaatsen
- Verenigingen met een hoge participatiegraad
- Een gevarieerd woningaanbod, voor alle leeftijdscategorieën
- Aandacht voor nieuwe woonvormen, waar verschillende doelgroepen samen wonen en leven
- Voldoende en bereikbare maatschappelijke voorzieningen
- Mogelijkheden voor iedereen om deel te nemen aan maatschappelijk leven
- Tegengaan eenzaamheid
- Nieuwe woonvormen; niet alleen individuele huishoudens
- Digitale ondersteuning voor als fysieke afstand te groot is

Ook het tegengaan van vereenzaming, het stimuleren van zelfstandig wonen en wonen in relatie tot (zorg-)voorzieningen zijn onderdeel van sociale samenhang.

Wat gaan we doen?

In deze omgevingsvisie wordt ingezet op een gezonde Woensdrechtse leefomgeving, als wezenlijk onderdeel van het excellente leven in Woensdrecht. In

het beschermingspoot hanteren we voor de woon- en leefomgeving in veel gevallen de wettelijke normen en richtlijnen.

In het bevorderingsspoor zetten we in op het bevorderen van een gezonde leefomgeving. Bij nieuwe inrichting van de openbare ruimte stimuleren wij beweging (fietsen, wandelen, e.d.).

Bij nieuwe ontwikkelingen verlangen we van initiatiefnemers dat ontwikkelingen bijdragen aan gezondheid en welzijn van onze inwoners. Nieuwe ontwikkelingen mogen een gezonde woon- en leefomgeving niet schaden. Bedrijven dragen bij aan een gezond verblijfsklimaat.

Een concrete situatie op het gebied van gezondheid vraagt specifieke aandacht: de geluidsproblematiek en de negatieve invloed van de luchtkwaliteit vanuit de haven van Antwerpen.

Een belangrijk doel van de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving is het verbeteren van het welzijn van inwoners en recreanten. Een van de doelen van deze visie is dan ook om met de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving de sociale samenhang te versterken. De gemeente vervult hier de rol van mediator, stemt belangen af en helpt bij het oplossen van eventuele conflicterende belangen. De mate van zelforganisatie van de samenleving speelt hierin ook een belangrijke rol: inzet is dat de samenleving ook een actieve bijdrage levert aan het oplossen van vraagstukken op het sociaal gebied en in de fysieke leefomgeving.

De gemeente blijft de sociale samenhang stimuleren. Nieuwe initiatieven zullen dan ook onder andere beoordeeld worden op hun bijdrage aan de sociale samenhang. Nieuwe ontwikkelingen dragen bij aan mogelijkheden voor ontmoeting. De fysieke leefomgeving draagt bij aan een samenleving waarin iedereen zo volwaardig mogelijk kan deelnemen. Ontwikkelingen moeten zich daar zo veel mogelijk naar houden, een bijdrage leveren c.q. geen afbreuk doen aan deze waarden.

4.2.3 Duurzaamheid

Wat is er aan de hand?

De afgelopen jaren hebben thema's biodiversiteit, duurzaamheid en klimaatbestendigheid aan belang en urgentie gewonnen. We moeten ons natuurlijk kapitaal voor de toekomst zeker stellen. Onze duurzaamheidsambities zijn

vastgelegd in de Duurzaamheidsvisie Woensdrecht 2017-2035. Het begrip duurzaamheid is onlosmakelijk verbonden met biodiversiteit. Dit is verder uitgewerkt in onze Groene Agenda 2021-2025.

Wat gaan we doen?

In de Duurzaamheidsvisie 2017-2035 van de gemeente Woensdrecht worden verschillende thema's belicht.

Circulaire economie: In 2035 is het gebruik van materialen van de gemeente Woensdrecht 100% circulair. Dit betekent dat alle materialen die we inkopen en gebruiken afkomstig zijn van duurzame bronnen, eenvoudig hergebruikt kunnen worden en gezond zijn voor mens en natuur.

Energie Brabantse Wal: In 2035 gebruiken we alleen nog energie uit hernieuwbare bronnen en zijn we onafhankelijk geworden van fossiele brandstoffen. Waar mogelijk wekken we onze energie lokaal op. Zo worden we onafhankelijk van invloeden van buitenaf en verlagen we de kosten van levensonderhoud van onze inwoners.

Als tussenstap willen we in 2025 40% van deze doelstelling hebben bereikt.

Bloeiende Brabantse Wal: In 2035 hebben we onze regio ingericht met het oog op de integrale benadering van bebouwing, landgebruik en natuur binnen het totale landschap. We herstellen oorspronkelijke functies, koesteren de waarde van het landschap en zorgen bij elke vorm van landgebruik voor minimale belasting van mens en natuur.

Kwaliteit van leven: In 2035 ervaart iedere inwoner van Woensdrecht een hoge kwaliteit van leven. Dit betekent dat iedereen toegang heeft tot voorzieningen in basisbehoeften, de gezondheid van de mensen is gewaarborgd en mensen met een afstand tot de samenleving worden geholpen om aansluiting te vinden.

Duurzame mobiliteit: In 2035 hebben we alle voorzieningen die nodig zijn om duurzame mobiliteit mogelijk te maken. Dit betekent dat iedereen gebruik moet kunnen maken van duurzame vervoersmiddelen.

Op basis van de duurzaamheidsvisie hebben we het "Uitnodigingskader zonne-energie" opgesteld. Om in 2035 energieneutraal te kunnen zijn, is de zon een belangrijke energiebron. Andere duurzame energiebronnen, zoals geothermie, leveren te weinig op. In dat licht stimuleren we het benutten van daken voor de opstelling van zonnepanelen. Uit onderzoek blijkt dat er – in aanvulling op het stimuleren van zon op dak – een aanzienlijke oppervlakte grondgebonden zonneparken nodig is om als gemeente energieneutraal te kunnen zijn. Deze zonneparken zullen voor een belangrijk deel op agrarische gronden moeten worden gerealiseerd. Voor het plaatsen van zonnepanelen hanteren we de volgende voorkeursvolgorde:

- Op daken (in de Sterke dorpen, Bedrijven en maintenance en de Polders) zijn er geen beperkingen, met uitzonderingen op daken van monumenten (daar is toetsing aan de monumentale waarde noodzakelijk). Het Besluit omgevingsrecht maakt plaatsing op daken vergunningvrij mogelijk, met uitzondering van monumenten.
- Grondgebonden zonne-opstellingen binnen het bebouwd gebied:
 - binnen bedrijfsterreinen;
 - op ongebruikte terreinen binnen bebouwd gebied
- Binnen bouwvlakken in het buitengebied (de Polders) zijn kleinschalige opstellingen voor eigen gebruik mogelijk.
- In het buitengebied (de Polders) buiten bouwvlakken, op agrarische gronden zijn zonneparken toegestaan, binnen de voorwaarden van het Uitnodigingskader.
- Zonneparken in natuurgebieden zijn uitgesloten (Brabantse Wal).

Als zich nieuwe mogelijkheden voor hernieuwbare energiebronnen aandienen, die voor Woensdrecht kansrijk zijn, zullen we de mogelijkheden verkennen om die te benutten. De gemeente sluit mestvergisters uit. We maken regionale afspraken over de mogelijkheden voor duurzame herwinbare energie.

Naast het stimuleren van zonne-energie zetten we in op isolatie van woningen en afbouw van gebruik van fossiele brandstoffen. Dat betekent dat we werk maken van gasloze woningen.

Nieuwe ontwikkelingen moeten energiezuinig zijn en bij voorkeur hernieuwbare energie opleveren.
Het "People, Planet, Profit"-thema wordt in alle bedrijven doorgevoerd.
Ontwikkelingen moeten bijdragen bij aan de transformatie naar circulaire landbouw.

4.2.4 Veiligheid

Wat is er aan de hand?

De Omgevingswet heeft als doel het creëren van een gezonde en veilige fysieke leefomgeving. De fysieke leefomgeving heeft op verschillende manieren invloed op de veiligheid en de veiligheidsbeleving:

- Een veilige woon- en leefomgeving: de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte, de aanwezigheid van verlichting, zichtbaarheid en zichtlijnen in relatie tot de groenstructuur;
- Verkeersveiligheid: veilige wegen, fiets- en wandelpaden, zowel in de dorpen als in het buitengebied;
- Externe veiligheid: productie, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen;
- Ondernijning: oneigenlijk en illegaal gebruik van gebouwen en afvaldumpingen, met name van drugsafval. Dit speelt met name in het buitengebied, onder meer bij leegstaande agrarische bebouwing.

Wat gaan we doen?

In de regio (Veiligheidsdistrict De Markiezaten) is integraal veiligheidsbeleid vastgesteld. In het kader van deze visie streven we naar een fysieke leefomgeving die bijdraagt aan integrale veiligheid. Daarbij besteden we aandacht aan de hiervoor genoemde aspecten. Nieuwe ontwikkelingen dienen een positieve invloed te hebben op veiligheidsbeleving en een bijdrage te leveren aan het vergroten van de veiligheid van de fysieke leefomgeving. Ontwikkelingen moeten bijdragen bij aan een veilige fysieke leefomgeving en vergroting van de verkeersveiligheid.

4.2.5 Biodiversiteit en klimaatadaptatie

Wat is er aan de hand?

Biodiversiteit en klimaatadaptatie zijn actuele maatschappelijke thema's, die nadrukkelijk om aandacht vragen.

Wanneer in gebieden niet veel variatie voorkomt in de bomen en planten (monoculturen), dan wordt het groen ook gevoeliger voor plagen en ziektes. Een voorbeeld is de eikenprocessierups in de vele lanen met eikenbomen. Wanneer er meer variatie is, dan komt er ook weer een natuurlijk balans in het ecosysteem. Wanneer de openbare ruimte een grote biodiversiteit kent, dan is het groen ook duurzamer en weerbarder.

Het klimaat verandert in hoog tempo. Dat blijkt wel uit de grote aantallen weerrecords die de afgelopen jaren werden gebroken. Het weer wordt extremer:

- Hogere temperaturen in zomer en winter, waardoor het in de winter minder vaak vriest en 's zomers extreem hoge temperaturen optreden;
- langere droge perioden;
- hevige buien.

Deze extremen in het weer hebben gevolgen voor de fysieke leefomgeving:

- Wateroverlast als bij periodieke hevige buien de grote hoeveelheden water niet tijdig afgevoerd kunnen worden;
- Verminderde opbrengsten in de landbouw door droogte en wateroverlast;
- Verandering van natuurlijke processen:
 - Soorten vanuit warmere gebieden voelen zich steeds beter thuis in ons land. Bekende voorbeelden zijn de eiken- en dennenprocessierups;
 - Het voorjaar begint eerder, waardoor natuurlijke processen in de tijd verschuiven en er bijvoorbeeld te weinig voedsel is voor (trek)vogels in de periodes dat ze dat juist nodig hebben.
- Verdroging van de natuur, met een groter risico op branden.
- Gezondheidsklachten kunnen toenemen, bijvoorbeeld door een toename van pollen in de lucht;
- Hittestress.

Overigens zijn er ook positieve effecten van de klimaatverandering te noemen. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om gunstiger omstandigheden voor openluchtrecreatie en de mogelijkheid om in de landbouw andere gewassen te telen.

We hebben voor de gemeente Woensdrecht een klimaatstresstest laten uitvoeren, om inzichtelijk te maken in hoeverre we kwetsbaar zijn voor de veranderingen in het klimaat. De klimaatstresstest geeft een eerste indicatie van de kwetsbaarheid van de gemeente Woensdrecht voor de vier klimaat risico's (wateroverlast, droogte, hitte, en overstroming). De belangrijkste conclusies zijn:

Wateroverlast:

- Intensiteit buien neemt tot 2050 toe met 12-25%;
- De jaarlijkse neerslag neemt in klimaatscenario WH2050 met circa 6% toe, met name veroorzaakt door een grotere neerslagintensiteit;
- Delen van Woensdrecht worden hierdoor kwetsbaarder voor hemelwateroverlast;
- De grondwateroverlast neemt op een paar locaties toe.

Droogte:

- Op de oostelijke en hoger gelegen gronden kan de vegetatie hinder ondervinden van lage grondwaterstanden;
- Naast de toename aan (intensieve) neerslag neemt ook het aantal droge dagen in de zomer in 2050 toe. Het 10-jarig neerslagtekort stijgt van 210-270 mm in het huidige klimaat naar 270-330 mm in 2050;
- Langs oppervlaktewateren de Agger en aan de voet van de Brabantse Wal kan bodemdaling optreden;
- In het westelijke en lager gelegen gedeelte van de gemeente Woensdrecht zijn een aantal panden kwetsbaar voor funderingsschade als gevolg van paalrot.

Hitte:

- Van 3-6 tropische (>30° C) dagen gaan we naar 12-15 tropische dagen in 2050;
- Hittestress door warme nachten neemt toe naar enkele weken per jaar in 2050;
- Het oppervlaktewater warmt op, mogelijk met waterkwaliteitsproblemen als gevolg;
- Differentiatie binnen de kernen ontstaat met name door de aan- of afwezigheid van vegetatie en verschil in de verhardingsgraad.

Overstromingen:

- Bij een doorbraak van de primaire kering (dijkkring 33) kan het westelijke gelegen lagere gedeelte van de gemeente tot 5 meter diepte overstromen.

Wat gaan we doen?

Om de biodiversiteit te bevorderen willen we meer variatie in beplanting aanbrengen, zodat de natuurlijke balans in het ecosysteem herstelt. Binnen de groene openbare ruimte zal op het klimaat geanticipeerd worden. We sturen actief aan op het klimaatbestendig en divers inrichten van terreinen. Binnen deze aanpak wordt gestreefd naar een versterking van de biodiversiteit. Dat wil zeggen ruimte bieden aan een diverse beplanting en het geleidelijk aan omvormen van monoculturen.

Onze ambitie is dat de fysieke leefomgeving van Woensdrecht de effecten van de klimaatverandering (hittestress, wateroverlast, droogte) kan opvangen. Zo wordt gestreefd naar een aangenaam leefklimaat wat bestand is voor de uitdagingen van de toekomst zoals hittestress en extreme neerslag.

- We zetten in op het vergroten van de veerkracht van de fysieke leefomgeving, om de kwetsbaarheid voor negatieve gevolgen van de klimaatverandering te verminderen en positieve effecten te benutten. Daartoe zullen we een gemeentelijke klimaatstrategie uitwerken, met name gericht op het omgaan met hittestress (vooral van belang voor de 'Sterke dorpen' en 'Bedrijven en Maintenance'), wateroverlast (vooral gericht op de gebieden 'Sterke dorpen' en 'Bedrijven en Maintenance' maar ook ter plaatse van de 'Brabantse Wal' en 'de Polders') en droogte (met name van belang voor de 'Brabantse Wal' en 'de Polders').
- Klimaatadaptatie is één van onze ambities in het kader van de omgevingsvisie, die verder is uitgewerkt in onze Groene Agenda. Wij verwachten dat nieuwe ontwikkelingen bijdragen aan het vergroten van het vermogen om de gevolgen van klimaatverandering (hittestress, wateroverlast en droogte) in de fysieke leefomgeving te voorkomen of op te vangen; niet klimaatneutraal, maar klimaatpositief. We verwachten van initiatiefnemers dat ze onderbouwen op welke wijze hun initiatief bijdraagt aan onze ambitie.

- We zetten in op het ontharden/ontsteden van de openbare en privéruimten en het creëren van extra waterbergingscapaciteit.

4.2.6 Mobiliteit en bereikbaarheid

Wat is er aan de hand?

De gemeente Woensdrecht ligt in een landelijk gebied tussen de steden Bergen op Zoom, Roosendaal en Antwerpen (België). De auto neemt in het mobiliteitsgedrag van mensen en bij het vervoeren van goederen een belangrijke plaats in.

In de afgelopen jaren heeft de wegenstructuur in de gemeente Woensdrecht, op de Bunkerbaan/N289 en Scheldeweg na, geen grote veranderingen gekend. Voor de komende jaren worden er ook geen grote veranderingen verwacht.

Het faciliteren van het mobiliteitsnetwerk moet leiden tot een verbetering van de leefomgeving in de kernen en woonwijken.

In het gehele buitengebied maakt landbouwverkeer gebruik van wegen die relatief smal zijn. Er kan niet worden voorkomen dat landbouwverkeer ook gebruik maakt van wegen in de kernen. Landbouwverkeer in de kernen leidt tot onveiligheidsgevoelens.

Bij files op de A12/A4 wordt afslag Zandvliet gebruikt door sluijverkeer om files te omzeilen.

Wat gaan we doen?

Speerpunten in het actuele Gemeentelijke Verkeers- en Vervoersplan 2021-2025 zijn verkeersveiligheid, bereikbaarheid en duurzame mobiliteit.

Samen, met elkaar, willen we de (verkeers-)veiligheid vergroten:

Het vergroten van de herkenbaarheid van de wegenstructuur waardoor het voor eenieder duidelijk is welk gedrag van de weggebruiker verwacht mag worden. De kans op ongelukken neemt hierdoor af en de onderlinge bereikbaarheid tussen de kernen verbetert.

Bij de (her)inrichting van wegen wordt een duidelijke keuze gemaakt tussen verkeers- of verblijfsgebieden, onderverdeeld in wonen en werken.

We zetten specifiek in op gedragsbeïnvloeding met behulp van verkeersveiligheidsacties en campagnes.

We stimuleren het fietsgebruik.

Handhaving gebeurt door middel van samenwerking met betrokken instanties (buurtpreventie, politie, dorpsplatforms).

De auto blijft in de toekomst een belangrijke rol spelen binnen de gemeente Woensdrecht. De gemeente zal daarom het autoverkeer op een verantwoorde wijze blijven faciliteren.

We willen op drie manieren invulling geven aan duurzame mobiliteit:

1. Verduurzamen:
Bijvoorbeeld door duurzaam autogebruik te stimuleren en elektrisch autorijden te faciliteren (o.a. meewerken aan het inrichten van parkeerplaatsen met een oplaadpunt).
2. Veranderen:
Mobiliteit is niet altijd te voorkomen, maar de wijze van transport kan vaak wel worden veranderd. We streven het gebruik van openbaar vervoer na. Hiervoor wordt aangestuurd op de realisatie HUB's en goede voorzieningen ter plaatse van die HUB's en OV-haltes.
De gemeente streeft een goede doorstroming na voor o.a. de fiets. Mensen zijn dan eerder geneigd dit milieuvriendelijke alternatief te kiezen. We willen het gebruik van de (snel)fiets stimuleren door op zoek te gaan naar kansrijke routes. We willen anders omgaan met parkeernormen zodat niet autobezit maar autodelen wordt gestimuleerd.
3. Verminderen: Dit kan door aanpassingen in de ruimtelijke ordening, maar ook door het stimuleren van bijvoorbeeld het nieuwe werken en slimme logistiek.

4.3 Afweging tussen deelgebieden en thema's

In deze paragraaf wordt waar nodig dieper ingegaan op de beoordelingsmatrix. We hebben de relevante thema's per gebied nogmaals in beeld gebracht en geven daar zo nodig een nadere toelichting op.

Nieuwe ontwikkelingen mogen geen afbreuk doen aan de doelen die we per gebied hebben geformuleerd. Daarnaast zijn onze sturende principes randvoorwaarden stellend. We vragen initiatiefnemers een bijdrage te leveren aan onze doelen binnen de randvoorwaarden van onze sturende principes.

De sturende principes kunnen specifiek zijn voor de deelgebieden. De afweging tussen de gebieden en sturende principes wordt per deelgebied inzichtelijk gemaakt. Ook kunnen sturende principes van toepassing zijn op het hele grondgebied of zelfs gemeentegrens overstijgend. Daar wordt afzonderlijk op ingegaan.

4.3.1 Sterke dorpen

Omgevingskwaliteit

- Nieuwe ontwikkelingen sluiten aan bij de gebiedskwaliteiten van de omgeving.
- We geven ruimte aan transformatie als dit de gebiedskwaliteiten verbetert.
- We zijn zuinig op ons groen, onze monumenten en op ons archeologisch/geologisch erfgoed.
- Ontwikkelingen moeten passen binnen de Woonvisie en Detailhandelsvisie, maar worden ook getoetst op hun bijdrage aan de omgevingskwaliteit, waarbij de Groene agenda als leidraad wordt gebruikt.

Gezondheid

- Bij nieuwe inrichting stimuleren wij beweging (fietsen, wandelen, e.d.).
- We zetten in op verdere vergroening van woongebieden.
- We bieden ruimte voor lokale verenigingen en gemeenschapsactiviteiten.
- Nieuwe ontwikkelingen dragen bij aan mogelijkheden voor ontmoeting.
- De fysieke leefomgeving draagt bij aan een samenleving waarin iedereen zo volwaardig mogelijk kan deelnemen.

De directe aanwezigheid van de Brabantse Wal is vanzelfsprekend van positieve invloed op de gezondheid en het welzijn van de inwoners van de Sterke Dorpen. De Sociale samenhang wordt onder andere bevorderd door excellente woonomstandigheden. Die goede woonomstandigheden worden (in dit geval negatief) beïnvloed door locaties waar leegstand, verpaupering of oneigenlijk gebruik plaatsvindt, deze locaties komen in aanmerking voor herstructurering.

Ook de woningdifferentiatie beïnvloedt de sociale samenhang. Diversiteit in leeftijd, afkomst en opleidingsniveau zorgen voor meer cohesie. Het behoud en de versterking van voorzieningen draagt eveneens bij aan de sociale cohesie. Een ontwikkeling moet daarom zoveel mogelijk bijdragen aan de differentiatie in het woningaanbod of aan de handhaving of versterking van het voorzieningenniveau.

Bestaande ontmoetingsplaatsen in de sterke dorpen moeten worden gehandhaafd. Als er behoefte bestaat aan nieuwe ontmoetingsplekken, moeten deze fysiek mogelijk worden gemaakt. Het verenigingsleven moet daar waar nodig worden ondersteund en gefaciliteerd. Maatschappelijke voorzieningen dienen voor eenieder bereikbaar te zijn (toegankelijke openbare ruimte) en nieuwe woonvormen moeten planologisch en juridisch mogelijk gemaakt worden.

Duurzaamheid

- Nieuwe ontwikkelingen zijn energiezuinig en leveren bij voorkeur hernieuwbare energie op.
- We stimuleren zonnepanelen op daken en gasloze en geïsoleerde woningen.

Veiligheid

- Ontwikkelingen moeten een positieve invloed hebben op de veiligheidsbeleving en dragen bij aan vergroting van de fysieke veiligheid.
- Ontwikkelingen in de Sterke Dorpen leveren een bijdrage aan een veilige openbare ruimte en vergroting van de verkeersveiligheid

(het gevoel van) Veiligheid wordt beïnvloed door fysiek ruimtelijke omstandigheden. In 2035 is in de kernen, onder andere door de herstructurering, nagenoeg geen sprake meer van leegstand van panden. Verpaupering is een halt toegeroepen en bij herstructurering wordt extra aandacht besteed aan het voorkomen van slecht zichtbare plekken en onoverzichtelijke achterkanten.

De openbare ruimte in de Sterke dorpen is veilig en voor eenieder toegankelijk. Dit houdt onder andere in dat de trottoirs vlak liggen en voldoende breed zijn voor bijvoorbeeld rolstoelen.

Biodiversiteit en klimaatadaptatie

- Bij ontwikkelingen willen we kansen creëren voor het vergroten van de biodiversiteit.
- We sturen op klimaatbestendige en natuur inclusieve nieuw- en herbouw en op behoud van bestaande groen-, water- en landschapsstructuren.
- Ontwikkelingen dragen bij aan het voorkomen van wateroverlast in de kernen.
- Ontwikkelingen verkleinen het effect van klimaatverandering door beperking van verhard oppervlak en stimulering van vergroening van de leefomgeving.

Mobiliteit en bereikbaarheid

- Ontwikkelingen dragen bij aan bereikbaarheid van voorzieningen (ook voor minder mobiele mensen) en passen binnen de bestaande infrastructuur of dragen bij aan noodzakelijke aanpassingen.

4.3.2 Brabantse Wal

Omgevingskwaliteit

- Nieuwe ontwikkelingen sluiten aan bij de gebiedskwaliteiten van de omgeving.
- We geven ruimte aan transformatie als dit ook de gebiedskwaliteiten verbetert, in het bijzonder aan initiatieven die bijdragen aan transformatie van de agrarische sector.
- We zijn zuinig op de natuurwaarden, onze monumenten en op ons archeologisch/geologisch erfgoed.

Nieuwe ontwikkelingen staan we alleen toe als zij de identiteit van de Brabantse wal versterken of op zijn minst niet verzwakken. Voor de landbouwenclaves geldt dat in het bijzonder. Zij dragen bij aan de identiteit van de Brabantse wal. Tegelijkertijd kunnen agrarische bedrijven zich alleen ontwikkelen als dat niet ten koste gaat van de natuurdoelen en een extra impuls geven aan de gebiedskwaliteiten van de Brabantse wal.

Gezondheid

- De Brabantse Wal is een belangrijk gebied voor beweging (fietsen, wandelen). Wij bieden ruimte voor initiatieven die daar aan bijdragen en natuurwaarden versterken.
- Landbouw mag een gezonde woon- en leefomgeving niet schaden.

De natuurwaarden van de Brabantse Wal dragen bij aan het welzijn en de gezondheid van de inwoners van Woensdrecht, de aangrenzende gemeenten en van toeristen. Mensen kunnen hier recreëren en lichamelijk actief bezig zijn.

De Brabantse Wal is sterk bepalend voor de identiteit van Woensdrecht. De onlosmakelijke samenhang van Woensdrecht met de Brabantse Wal en van de Brabantse Wal met Woensdrecht dient optimaal te worden benut, op het gebied van woonomgeving, recreatie, natuur en bedrijvigheid.

Inwoners van Woensdrecht identificeren zich met De Brabantse Wal. Men is er trots op inwoner te zijn van een gemeente met dergelijke kwaliteiten en voorzieningen.

Duurzaamheid

- Nieuwe vormen van opwekken van duurzame energie mogen de identiteit van de Brabantse Wal en haar landschappelijke kenmerken niet aantasten.

Zonnevelden zijn in de Brabantse Wal uitgesloten. Andere (technische) mogelijkheden voor opwekking van energie die geen tot weinig ruimtelijke impact hebben en niet in strijd zijn met de instandhouding van de natuurwaarden in de Brabantse Wal worden niet uitgesloten.

Ter compensatie van ontwikkelingen in de Brabantse Wal kan op de daarvoor aangewezen plekken een bijdrage worden geleverd aan de opwekking van alternatieve energie.

Veiligheid

- Ontwikkelingen hebben een positieve invloed op veiligheidsbeleving en dragen bij aan vergroting van de fysieke veiligheid.
- Ontwikkelingen dragen bij aan vergroting van de verkeersveiligheid.
- Ontwikkelingen hebben positieve invloed op de brandveiligheid en de bereikbaarheid van bosgebieden.

Het gevoel van veiligheid wordt in de Brabantse Wal ook beïnvloed door de inrichting van de fysieke leefomgeving. Verkeersveiligheid speelt daarbij een belangrijke rol. De mogelijkheid om vervoersmiddelen op een veilige plek te kunnen stallen heeft invloed op de aantrekkingskracht en de bijbehorende levendigheid in het gebied. Slecht verlichte plekken en locaties waar überhaupt slecht zicht op is, moeten worden voorkomen.

Bij de verdere inrichting van het gebied, bijvoorbeeld als er nieuwe initiatieven spelen, houden we rekening met maatregelen die de kans op bosbranden verminderen. Daar kan vernatting in het kader van biodiversiteit en klimaatadaptatie een rol in spelen.

Biodiversiteit en klimaatadaptatie

- Ontwikkelingen benutten om kansen te creëren voor het vergroten van de biodiversiteit.
- We streven naar versteviging van het natuurnetwerk.
- We sturen op klimaatbestendige en natuurinclusieve nieuw- en herbouw en behoud van bestaande groen-, water- en landschapsstructuren.
- We voorkomen verdroging door benutting van kansen om water vast te houden.

De Brabantse Wal levert een wezenlijke bijdrage aan het opvangen van de klimaatveranderingen.

Het gebied is klimaatadaptief doordat water in het gebied wordt vastgehouden. Hierdoor worden natte natuuraarden hersteld en wordt water gebufferd. Daarnaast wordt met de inrichting van het gebied het risico op bosbranden (als gevolg van langdurige droogte) verminderd.

Mobiliteit en bereikbaarheid

- We vergroten de bereikbaarheid van de Brabantse wal door een bijdrage te vragen van Ontwikkelingen aan het versterken van (recreatieve) routestructuren.

4.3.3 Bedrijven en maintenance

Omgevingskwaliteit

- Nieuwe ontwikkelingen sluiten aan bij de gebiedskwaliteiten van de omgeving.
- We geven ruimte aan transformatie als dit de gebiedskwaliteiten verbetert.

Gezondheid

- Ontwikkelingen binnen het gebied Bedrijven en maintenance leveren een bijdrage aan het verblijfsklimaat op het bedrijf zelf en op het bedrijventerrein.
- Initiatieven hebben geen negatief- en zo mogelijk een positief effect op de gezondheid van werknemers, inwoners en bezoekers

Op de verschillende bedrijventerreinen binnen Woensdrecht wordt de gezondheid van de werknemers mede bepaald door de leefomgeving. Hierbij spelen vooral de inrichting van de buitenruimte rondom de werklocaties en de afstand tot (risicovolle) bedrijven een rol. Gestreefd wordt naar bedrijventerreinen met een aangenaam pauzelandchap waar werknemers een rondje kunnen lopen, van de buitenlucht kunnen genieten of kunnen sporten.

De sociale samenhang wordt onder andere beïnvloed door de werkgelegenheid binnen de gemeente. De werkgelegenheid wordt beïnvloed door een economisch sterk Woensdrecht. Binnen de bedrijventerreinen wordt de sociale samenhang bevordert door de aanwezigheid van gezamenlijke voorzieningen en ontmoetingsplekken zoals horeca en wandelpaden.

Duurzaamheid

- Bedrijfsvoering van bedrijven is gericht op een circulaire economie.
- Bedrijven zijn energiezuinig en gebruiken zo mogelijk 100% duurzaam opgewekte energie.
- Het "People, Planet, Profit"-thema is in alle bedrijven doorgevoerd.

Veiligheid

- Ontwikkelingen leiden tot een veiligere fysieke leefomgeving.
- Ontwikkelingen dragen bij aan vergroting van de verkeersveiligheid.

Op de bedrijventerreinen wordt een verbeterde openbare ruimte geambieerd die voor eenieder veilig en toegankelijk is.

Op de bedrijventerreinen zijn bedrijven vanaf milieucategorie 2 gehuisvest. Dergelijke bedrijven die voorheen in of nabij de Sterke dorpen waren gevestigd hebben hier onderdak gevonden. De veiligheid ter plaatse van de sterke dorpen is hierdoor verbeterd. De achtergebleven locaties zijn geherstructureerd.

Biodiversiteit en klimaatadaptatie

- We benutten ontwikkelingen om kansen te creëren voor het vergroten van de biodiversiteit.
- We voorkomen verdroging door benutting van kansen om water vast te houden.

Mobiliteit en bereikbaarheid

- Ontwikkelingen dragen bij aan goede ontsluiting van bedrijven en bedrijventerreinen.

4.3.4 De Polders

Omgevingskwaliteit

- Nieuwe ontwikkelingen die passen bij de doelen van de polders sluiten ook aan bij de gebiedskwaliteiten van de omgeving.
- Het schaarse open landschap willen we behouden en versterken. Onnodige 'verstening' van het landschap willen we voorkomen.
- Nieuwe ontwikkelingen passen in het landschap of worden passend gemaakt.

- We zijn zuinig op de natuurwaarden, onze monumenten en op ons archeologisch/geologisch erfgoed.

Gezondheid

- Door te streven naar circulaire landbouw, wordt tegelijkertijd bijgedragen aan een gezondere landbouw voor mens en dier. Groene landschappelijke inpassing en afronding van het netwerk van routestructuren die bijdragen aan meer bewegen hebben positieve gezondheidseffecten.
- Nieuwe ontwikkelingen zijn mede gericht op het verbeteren van contact tussen boer en burger, wat de sociale samenhang vergroot
- Landbouw mag een gezonde woon- en leefomgeving niet schaden.

Eenzijds draagt het deelgebied De Polders bij aan de gezondheid van de inwoners van Woensdrecht. Zij maken gebruik van het fietsroutenetwerk om te genieten van de landschappen met het unieke uitzicht op de Brabantse Wal.

Anderzijds kan de inrichting van het gebied De Polders van invloed zijn op gezondheid van de bewoners van dit gebied. Afstanden tot veehouderijbedrijven zijn van invloed op het woon- en leefklimaat in reguliere woningen in het landelijk gebied. Het streven naar circulaire landbouw draagt bij aan een betere gezondheid voor bewoners en bezoekers van dit gebied.

De Polders als landelijk gebied en als vertegenwoordiging van de landbouwsector in Woensdrecht dragen bij aan de identiteit van de gemeente. De instandhouding van de Polders, de landbouw en het daarbij behorende landschap draagt dan ook bij aan de sociale samenhang. Agrariërs zijn trots om in dit unieke gebied, met uitzicht op de Brabantse Wal, een agrarisch bedrijf te exploiteren. De instandhouding wordt ook beïnvloed door de sterkte van de landbouweconomie.

Nieuwe landbouwwormen (circulaire economie), nevenfuncties bij agrarische bedrijven en mogelijk nieuwe functies bij stoppende agrarische bedrijven bieden kansen om het contact tussen boer en burger te verbeteren. Dit draagt eveneens bij aan de sociale samenhang.

Duurzaamheid

- Ontwikkelingen dragen bij aan de transformatie naar circulaire landbouw.
- Voor ruimte voor duurzame herwinbare energie door aanleg van zonnepanelen, sluiten we aan bij het uitnodigingskader zonne-energie.

Veiligheid

- Ontwikkelingen dragen bij aan voorkoming van leegstand van agrarische bedrijven, het tegengaan van oneigenlijk gebruik van gebouwen en vergroting van de verkeersveiligheid.

In de Polders streven we naar het voorkomen van leegstand. Verder wordt actief gecontroleerd en gehandhaafd op het voorkomen van oneigenlijk gebruik van (voormalige) agrarische panden.

Bij het realiseren van nieuwe routestructuren, betrekken we nadrukkelijk de verkeersveiligheid, die in het geding kan zijn bij vermenging van recreatieverkeer en landbouwverkeer.

Biodiversiteit en klimaatadaptatie

- Ontwikkelingen benutten om kansen te creëren voor het vergroten van de biodiversiteit.
- We zetten in op versteviging van het natuurnetwerk.
- We sturen op klimaatbestendige en natuur inclusieve nieuw- en herbouw en behoud van bestaande groen-, water- en landschapsstructuren.
- We voorkomen verdroging door benutting van kansen om water vast te houden.

Ontwikkelingen binnen de Polders kunnen bijdragen aan het klimaat adaptief maken van Woensdrecht. Dat kan door in de Polders ruimte vrij te maken voor extra waterbuffering, waarbij zowel aandacht is voor waterkwantiteit als waterkwaliteit.

Het verhard oppervlak wordt zoveel mogelijk beperkt of gecompenseerd.

Daar waar mogelijk en noodzakelijk wordt de aanwezige natuur uitgebreid.

Het streven naar circulaire landbouw kan eveneens bijdragen aan het vergroten van de biodiversiteit en klimaatadaptatie.

Mobiliteit en bereikbaarheid

- Ontwikkelingen versterken (recreatieve) routestructuren of sluiten hier bij aan.
- Ontwikkelingen passen binnen de bestaande infrastructuur of dragen bij aan noodzakelijke aanpassingen.

4.3.5 Grenzen en verbindingen

Omgevingskwaliteit

- Nieuwe ontwikkelingen met grensoverschrijdende effecten sluiten aan bij de gebiedskwaliteiten van onze omgeving.

Gezondheid

- Kwaliteitsverbetering en afronding van het netwerk aan routestructuren dragen bij aan meer bewegen.
- Bestaande routes met elkaar verbinden.
- Overleg met de haven Antwerpen om grensoverschrijdende milieubelasting te beperken.

Het verbinden van bestaande routestructuren, ook grensoverschrijdend, draagt bij aan meer bewegen en daarmee aan een betere gezondheid.

Binnen onze ambitie om een gezonde fysieke leefomgeving te bewerkstelligen, blijft het gesprek met onze 'buren' noodzakelijk, onder meer om grensoverschrijdende milieubelasting uit de haven van Antwerpen zoveel als mogelijk te beperken.

De sociale samenhang is gebaat bij behoud van onze identiteit. Daar hoort onze positie in de grensregio bij. Onze overlegstructuren met onze 'buren' maken onderdeel uit van die identiteit. Het is onze ambitie deze overlegstructuren te continueren om samen onze doelen te verwezenlijken.

Duurzaamheid

- We maken regionale afspraken over de mogelijkheden voor duurzame herwinbare energie (RES, havens Antwerpen, restwarmte, warmtenet via leidingen).

Voor energietransitie zijn al regionale verbanden gelegd in de Regionale Energiestrategie (RES). Maar ook het buisleidingennetwerk en de havens van Antwerpen bieden mogelijkheden voor warmtenetwerken of gebruik van restwarmte. Hierover blijven we met elkaar in overleg.

Veiligheid

- We zetten in op bestrijding van grenscriminaliteit.

Veiligheid is een opgave die in belangrijke mate wordt opgepakt binnen de veiligheidsregio. Gezien haar ligging, speelt in Woensdrecht grenscriminaliteit een rol. Dit vraagt aandacht in overleg met de regio en met België.

Biodiversiteit en klimaatadaptatie

- We zetten in op kwaliteitsverbetering/versteviging van het natuurnetwerk.
- We maken een verbinding met onze gebiedspartners om klimaatadaptatie ook in groter verband aan te pakken en de rol van Woensdrecht hierin te duiden.

Mobiliteit en bereikbaarheid

- Ontwikkelingen versterken (recreatieve) routestructuren of sluiten hier bij aan.
- Ontwikkelingen dragen bij aan een goede bereikbaarheid van grensoverschrijdende voorzieningen.

5 UITVOERING

De omgevingsvisie is geen doel op zich. De visie geeft de doelen en koers weer, maar we zijn pas waar we wezen moeten, als we onze doelen hebben bereikt en onze koers hebben verwezenlijkt. De uitvoering is daarmee een essentieel onderdeel van de omgevingsvisie.

5.1 Samen

Om tot uitvoering te komen, hebben wij de inzet van verschillende partijen nodig. De kracht zit in de gezamenlijkheid. Duidelijkheid is nodig over wat we van elkaar verwachten. Daarvoor hebben we spelregels geformuleerd. In paragraaf 2 geven we de uitgangspunten weer, die van belang zijn bij projectrealisatie. Dit betekent voor de gemeente een verandering van werkwijze.

De gemeente hecht groot belang aan het gezamenlijk met de samenleving vormgeven aan de ontwikkeling van de leefomgeving in Woensdrecht. We benaderen initiatieven op een zo hoog mogelijke trede op de participatieladder. Daarbij onderscheiden we verschillende rollen. Vaak is de gemeente het bevoegd gezag, bijvoorbeeld als het gaat om vergunningverlening. Van oudsher ging de gemeente ook over de regie bij initiatieven. Daarin worden we terughoudender. Inzetten op co-creatie betekent dat niet de gemeente automatisch de regie in handen heeft. Vaak zal zij met een faciliterende rol kunnen volstaan. De procesrol wordt groter; de gemeente als verbinder van verschillende partijen die gezamenlijke initiatieven van de grond moeten krijgen. Maar ook die bewaakt of in het proces alle relevante partijen op een goede manier worden betrokken, zoals belanghebbenden en bewoners. Deze nieuwe rol vraagt andere vaardigheden van de gemeente, die meer procesgericht zijn en minder inhoudelijk. Deze expertise heeft de gemeente in belangrijke mate in huis. Indien bepaalde expertise ontbreekt, wordt deze ingehuurd.

Ook de rol van initiatiefnemers verandert en wordt pro-actiever. Initiatiefnemers:

- Creëren plannen met meerwaarde, die een bijdrage leveren aan de sturende principes en/of de koers van de omgevingsvisie.
- Verbeteren plannen naar aanleiding van feedback vanuit de omgeving en belanghebbenden, waardoor actief draagvlak wordt gecreëerd.

Wie onderscheiden verschillende initiatiefnemers: ontwikkelende marktpartijen en corporaties, bedrijven, particulieren of bewonersinitiatieven. Naarmate een initiatief aan de voorkant een breder maatschappelijk draagvlak heeft, des te groter wordt de haalbaarheid.

Om die nieuwe rol- en taakverdeling voor iedereen duidelijk te maken en in goede banen te leiden, zijn spelregels nodig.

5.2 Spelregels nieuwe ontwikkelingen

Om de koers en doelen uit deze visie te realiseren, zijn ontwikkelingen nodig. Dat geldt voor alle deelgebieden en voor alle thema's. Een deel van die ontwikkelingen zullen wij als gemeente initiëren, maar voor een belangrijk deel zullen ontwikkelingen door derden worden opgepakt. Om deze ontwikkelingen in goede banen te leiden hebben we een set spelregels opgesteld, die gelden voor alle categorieën ontwikkelingen. In de volgende paragraaf wordt op basis daarvan het proces van het begeleiden van initiatieven beschreven.

De Omgevingsvisie brengt in beeld wat we voor de deelgebieden en de sturende principes willen bereiken. Initiatieven die een bijdrage leveren aan de doelen en koers (en geen afbreuk doen aan andere doelen), worden omarmd.

Behoud en versterken van de bijzondere kwaliteiten van de gemeente staat centraal in deze omgevingsvisie. Nieuwe initiatieven moeten substantieel bijdragen aan het behoud en de versterking van de sturende principes en de koers voor de verschillende deelgebieden.

Bijdragen aan de gestelde doelen is niet het enige criterium waar een initiatief aan moet voldoen. Daarnaast is belangrijk dat het initiatief voldoende breed wordt gedragen. Verder moet een ontwikkeling uitvoerbaar zijn voor wat betreft de omgevingsaspecten (zoals ruimtelijke kwaliteit en milieunormen) en het beleid van andere overheden (waaronder het provinciaal beleid).

De wijze waarop invulling wordt gegeven aan deze aspecten is in beginsel aan de initiatiefnemer. Mocht het initiatief daar niet of onvoldoende in voorzien, dan kan de extra kwaliteitsimpuls ook door middel van een bijdrage in bijvoorbeeld een fonds worden gedaan. Het volgende schema geeft de spelregels in het kort weer.

Uitgangspunten

Het uitgangspunt van deze omgevingsvisie is het faciliteren en ruimte geven aan ontwikkelingen die bijdragen aan de geformuleerde koers en daarmee aan het excellent leven in Woensdrecht. Daarbij hanteren we de volgende uitgangspunten:

- Initiatieven worden positief tegemoet getreden.
- In een zo vroeg mogelijk stadium in het planproces wordt duidelijkheid gegeven over de kans van slagen van een initiatief.
- Er wordt gestuurd op het creëren van meerwaarde en draagvlak (zie 5.1).
- De gemeentelijke inzet hangt af van de beoordeling van het initiatief.

Beoordeling	Houding gemeente	Inzet
Ja	Actief faciliteren dan wel zelf ontwikkelen	Veel capaciteit
Ja, mits	Actief faciliteren; meedenken in verbeteringen	Veel capaciteit
Nee	Afwijzen	Geen capaciteit

5.3 Monitoring beleid en projecten

Het monitoren van beleid is belangrijk om de doorwerking en het behalen van de beoogde koers te bepalen. Op basis van de monitoring kan worden bezien of beleid, proces of middelen effectief worden ingezet. Daarnaast kunnen er gedurende de looptijd van de visie nieuwe inzichten en ontwikkelingen zijn, waarin de Omgevingsvisie niet voorziet. Dit kan leiden tot actualisering van de visie.

Ook het projectenprogramma zal periodiek worden geëvalueerd en geactualiseerd op basis van nieuwe inzichten en nieuwe projecten. Dit organiseren we rondom de begrotingsbehandeling omdat daarmee ook gemeentelijke kosten gemoeid kunnen zijn.

Projecten die bijdragen aan de ruimtelijke visie kunnen in het projectenprogramma worden opgenomen.

5.4 Houdbaarheid en de relatie met andere instrumenten

De omgevingsvisie is een van de vele instrumenten waarmee ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving kunnen worden aangestuurd. We geven aan wat de relatie is met andere instrumenten, waarbij we een onderscheid maken tussen instrumenten van de Omgevingswet en overige instrumenten. De relevante instrumenten van de Omgevingswet voor de gemeente zijn:

1. De omgevingsvisie
2. Het programma
3. Het omgevingsplan
4. De omgevingsvergunning

5.4.1 De houdbaarheid van de omgevingsvisie

Vaak wordt de vraag gesteld hoe lang een omgevingsvisie 'houdbaar' is. In Woensdrecht is er bewust voor gekozen een omgevingsvisie op een vrij hoog abstractieniveau op te stellen. Verdere detaillering volgt zo nodig via uitwerkingen en programma's (zie hieronder). De koers en doelen zullen niet snel verouderen.

Tegelijkertijd is de omgevingsvisie ook een weerslag van maatschappelijke ontwikkelingen. Zodra die ontwikkelingen vragen om nieuwe of andere doelen te formuleren, is aanpassing van de omgevingsvisie nodig. Als dergelijke ontwikkelingen nog steeds om dezelfde doelen vragen maar om andere maatregelen, is aanpassing van de omgevingsvisie niet nodig. Dan kan worden volstaan met andere uitwerkingen of programma's. Daarvoor ligt de verantwoordelijkheid bij het college. (Deel)aanpassingen van de omgevingsvisie zelf is en blijft een verantwoordelijkheid van de gemeenteraad en vraagt dus om een volledige vaststellingsprocedure, inclusief tervisielegging gedurende 6 weken. Zoals in paragraaf 5.3 al is beschreven, houden we via zorgvuldige monitoring de vinger aan de pols, waarmee voortdurend zicht is op de actualiteit van de omgevingsvisie en op de bijbehorende uitwerkingen, programma's en andere maatregelen die we inzetten om onze koers te realiseren.

5.4.2 Het programma

Het programma is een instrument dat geen burgers bindt, maar wel het gemeentebestuur. Er bestaan verplichte en vrijwillige programma's. Voor het realiseren van de veelal kwalitatieve doelen van de omgevingsvisie, zullen met name vrijwillige programma's worden gehanteerd.

In het programma geef je de maatregelen weer, om de doelen uit de omgevingsvisie te realiseren. Het programma kan ook een uitwerking zijn van een specifiek onderdeel van de omgevingsvisie. Het maatregelenpakket kent een tijdsperiode, waarbinnen het voorgenomen doel moet worden bereikt. In het programma kunnen ook maatregelen worden opgenomen die andere partijen moeten nemen om het doel te bereiken. Uiteraard moet een en ander goed onderling worden afgestemd. De gemeente is verplicht het programma te monitoren. Zo kan goed worden bijgehouden of het maatregelenpakket afdoende is om het voorgenomen doel te bereiken. Is dat niet het geval, kan de gemeente extra maatregelen nemen om het doel alsnog te bereiken.

5.4.3 Het omgevingsplan

Het omgevingsplan is de opvolger van het bestemmingsplan, maar kent een bredere werking. Zo worden ook bepaalde milieuregels opgenomen en komen uiteindelijk de gemeentelijke verordeningen ook in het omgevingsplan terecht. In tegenstelling tot het programma, bindt het omgevingsplan burgers en bedrijven wel. In het omgevingsplan is vastgelegd hoe gronden en gebouwen mogen worden gebruikt en wat er mag worden gebouwd. Ook worden er specifieke milieuregels in het omgevingsplan opgenomen. De kansen en ontwikkelingsmogelijkheden die in de omgevingsvisie worden geboden, worden in het omgevingsplan mogelijk gemaakt. Tegelijkertijd worden de kwaliteiten die in de omgevingsvisie zijn benoemd in het omgevingsplan veiliggesteld, door daar regels aan te verbinden. Dat kunnen verbodsbepalingen zijn of voorwaarden waar ontwikkelingen aan moeten voldoen om vergund te worden.

5.4.4 De omgevingsvergunning

De omgevingsvergunning manifesteert zich op twee manieren:

1. De omgevingsvergunning kan worden verleend op grond van het omgevingsplan. De voorwaarden voor vergunningverlening worden ontleend aan het omgevingsplan zelf;
2. Een omgevingsvergunning kan worden verleend waarmee kan worden afgeweken van een omgevingsplan (de zogenoemde buitenplanse omgevingsplanactiviteit). De voorwaarden voor vergunningverlening worden ontleend aan de omgevingsvisie en aanvullend gemeentelijk beleid.

Met name in het laatste geval speelt de omgevingsvisie een cruciale rol. Een omgevingsvergunning wordt alleen verleend als wordt bijgedragen (of op zijn minst geen afbreuk wordt gedaan) aan de koers uit de omgevingsvisie.

5.4.5 Overige instrumenten

Naast de instrumenten die voortkomen uit de Omgevingswet zijn er nog allerlei andere instrumenten waarmee de gemeente haar beleid kracht bij kan zetten. Denk aan het verstrekken van informatie of actiever, het voeren van campagnes. Ook kan de gemeente financieel bijdragen aan ontwikkelingen of subsidies beschikbaar stellen (zoals bijvoorbeeld gebeurt op het gebied van isoleren van woningen). Deze instrumenten worden in het kader van deze omgevingsvisie niet verder uitgewerkt.

5.5 Projecten

Binnen de gemeente worden diverse projecten uitgevoerd met als doel de koers zoals die in de omgevingsvisie is beschreven, een stap verder te brengen. Deze projecten worden in het jaaroverzicht bij de begrotingsbehandeling in beeld gebracht. Zo wordt de voortgang ervan gemonitord en blijft de projectenlijst en de voortgangsbewaking altijd actueel.